

Vaasan yliopisto
UNIVERSITY OF VAASA

Elias Alku

Tekoälyn vaikutus musiikin tekijänoikeuksiin

Laskentatoimen ja rahoituksen
akateeminen yksikkö
Talousoikeuden pro gradu -tutkielma
Talousoikeuden maisteriohjelma

Vaasa 2025

VAASAN YLIOPISTO**Laskentatoimen ja rahoituksen akateeminen yksikkö**

Tekijä:	Elias Alku		
Tutkielman nimi:	Tekoälyn vaikutus musiikin tekijänoikeuksiin		
Tutkinto:	Kauppatieteiden maisteri		
Oppiaine:	Talousoikeus		
Työn ohjaaja:	Mika Kärkkäinen		
Valmistumisvuosi:	2025	Sivumäärä:	73

TIIVISTELMÄ:

2020-luvulla esiin noussut tekoälyn räjähdysmäinen kehitys sekä kasvava kyky vaikuttaa taiteen luomistyöhön on kasvava puheenaihe yhteiskunnassa. Tekijänoikeuksien toteutumista ja oikeanlaista allokointia uhkaa se, että tekoäly pystyy samankaltaiseen ihmisille eksklusiivisesti oletettuun luomistyöhön. Jos toinen taho pystyy selittämättömästi luomaan samankaltaisia tuotoksia kuin ihmiset, mikä estää sitä saavuttamasta samanlaista suojaa. Tekijänoikeuksien ihmisyysskeskeisyys onkin ollut viime vuosien mittaan kysymysmerkin alla, koska ensimmäistä kertaa ihmishistorian aikana jokin muukin kuin ihminen pystyy tekemään luomistyössä valintoja, jotka vaikuttavat ihmisen valintojen kaltaisilta. Tekoälyn kehityksen ytimessä on myös sen kehityksen takana olevat toimet. Laajojen tietokokonaisuuksien käyttäminen tekoälyjärjestelmien kehittämisessä voi saattaa tekijänoikeudellisen suojan piirissä olevat teokset ja niiden oikeudet vaaraan. Euroopan Unionissa tähän on pyritty vastaamaan esimerkiksi tekoälynsäädöksen avulla, jonka pyrkimyksenä on säännellä tekoälyjärjestelmiä. Yhdysvalloissa sääntely on osin vielä avonaista, mitä korostaa aiheeseen liittyvien oikeustapausten yleisyys.

Työssä tarkastellaan tekijänoikeuden asemaa tekoälyyn liittyen erityisesti säveltaiteen näkökulmasta ja pyritään etsimään vastauksia siihen, pystyykö nykyinen tekijänoikeus antamaan suojaa tekoälyn tuotoksille eritoten Euroopan Unionin sekä Yhdysvaltojen näkökulmasta. Samalla saadaan vertailutietoa näiden kahden ison toimijan mahdollisista erävyyksistä tekoälyn ja tekijänoikeuden sääntelyssä. Näiden kysymysten selvittämisen edellytyksenä on ymmärtää tekijänoikeuden keskeinen olemus sekä tekoäly käsitteenä. Tekijänoikeus syntyy tietyllä tavalla, tietyissä olosuhteissa. Moniulotteisena oikeuden alana tekijänoikeuden kokonaisvaltainen ymmärtäminen auttaa ymmärtämään nykyisen sääntelyn lähtökohtia. Maanosakohtainen sääntely on osin erilaista, joten tekstissä tuodaan esille myös näitä eroavaisuuksia. Samalla työssä tarkastellaan kansainvälistä pelikenttää ja kansainvälisten sopimusten voimaa sääntelyyn liittyen. Aineettomana oikeutena tekijänoikeus on teknologisesti globaalissa maailmassa helposti hyödynnettävissä maiden rajoja ylittävästi, minkä vuoksi kansainvälisen harmonisoinnin tärkeys korostuu.

Tutkielmassa selviää, että molemmat käsittelemäni toimijat (USA & EU) pystyvät vastaamaan tekoälyn tekijänoikeuteen tuomiin kysymyksiin nykyisen sääntelyn avulla. Ihmistekijän merkitys säilyttää edelleen tekijänoikeuden saavuttamisen edellytyksenä. Jalustalle nousevat tekoälyavusteiset tuotokset, joiden kohdalla voidaan tapauskohtaisesti katsoa luovuus- sekä omaperäisyyskriteerin täyttyvyyttä. Euroopan Unionissa suhtautuminen tekoälyavusteisiin tuotoksiin näyttää olevan osin rennompaa Yhdysvaltoihin verrattuna, jossa tuotoksessa tekoälyn tuottamien ominaisuuksien katsotaan jäävän aina ilman tekijänoikeudellista suojaa. Täysin itsenäisesti tekoälyn luomat tuotokset eivät pääsääntöisesti voi saada tekijänoikeudellista suojaa. Vaikka tutkielmani osoittaa, että nykyisen sääntelyn avulla pystytään ratkaisemaan esille nousseita ongelmia, on tekoälyn vaikutus voimassa olevaan sääntelyyn tulevaisuudessa vielä kysymysmerkin alla. Kansainvälistä sääntelyä ja harmonisointia tullaan myös luultavasti tarvitsemaan, mikä voi tulevaisuudessa johtaa nykyisten sopimusten päivittämiseen tai uusiin

sopimukseen. Tulevaisuuden kansainvälisestä yhteistyöstä on viitteitä molempien toimijoiden virallisessa kirjallisuudessa.

Kollektiivisesti varsin yhtenevästä lopputuloksesta huolimatta, tekoälyn ja tekijänoikeuden kehityssuunta kokee myös kritiikkiä. Tekoälyn luovuuden ja omaperäisyyden väheksyminen voi johtaa vähentyneeseen innovointiin, jos tuotoksia ei voida suojata asianmukaisesti. Public domainiin jäävät tuotokset ovat vapaasti hyödynnettävissä, joten niitä tuottaviin tekoälyjärjestelmiin ei välttämättä ole taloudellista käyttää varoja. Tulevaisuudessa tekoälyn tuottamat tuotokset voivatkin lukeutua jonkin muun sääntelyn, esimerkiksi tekijänoikeuksien lähioikeuksien alaisuuteen.

AVAINSANAT: tekijänoikeus, tekoäly, EU-tekijänoikeus, Yhdysvaltain tekijänoikeus omaperäisyys, musiikki

Sisällys

1	Johdanto	7
1.1	Aiheen tarkennus	8
1.2	Rakenne sekä tavoitteet	9
2	Tekijänoikeuden kansainvälisyys	12
2.1	Ylikansallinen suojajärjestelmä	12
2.2	Bernin yleissopimus ja yleismaailmallinen tekijänoikeussopimus	13
2.3	TRIPS	15
2.4	EU:n tekijänoikeus	16
2.5	Muut sopimukset	17
2.6	Järjestöt ja yritykset osana tekijänoikeuden suojajärjestelmää	18
3	Tekijänoikeuden olemus	20
3.1	Tekijänoikeuden kohde	21
3.2	Taloudelliset oikeudet	23
3.2.1	Kappaleiden valmistaminen	24
3.2.2	Yleisön saataviin saattaminen	25
3.3	Moraaliset oikeudet	27
3.3.1	Respektioikeus	29
3.3.2	Isyysoikeus	30
3.4	Tekijänoikeuden ominaisuuksia	31
3.4.1	Tekijänoikeuden siirtyminen ja luovutus	32
3.4.2	Tekijänoikeuden voimassaolo	33
3.5	Yhdysvaltojen tekijänoikeudellinen sääntely	36
3.5.1	Fair Use	38
3.5.2	Tuomioistuinten voima Yhdysvalloissa	40
3.5.3	Ihmistekijän tärkeys	41
4	Tekijänoikeuteen vaikuttava tekoälyn sääntely	42
4.1	Tekoälyn käyttötapoja musiikissa	43
4.2	Tekoäly käsitteenä	44

4.2.1	Tekoälyn kyvykkyys	46
4.2.2	Tekoölyavusteisuus	47
4.3	Euroopan Unionin tekoäly sääntely	48
4.3.1	Itsenäiset- ja tekoölyavusteiset tuotokset	50
4.3.2	Euroopan Unionin jäsenmaiden tuottama kysely	52
4.3.3	Sääntelyn puutteellisuudesta	53
4.4	Yhdysvaltojen vastaava sääntely	54
4.4.1	Copyright and artificial intelligence: Part 2 – Copyrightability	54
4.4.2	No AI FRAUD act	57
5	Tekoälyn vaikutus tulevaisuudessa	59
5.1	Eri sääntelyn kohtaaminen	59
5.2	Sääntelysuunnan kritiikki	60
6	Johtopäätökset	63
	Lähteet	65
	Oikeustapausluettelo	73

Kuvat

Kuva 1 kuvankaappaus Yhdysvaltojen tekijänoikeusviraston raportista (U.S. Copyright Office, 2025a).

46

1 Johdanto

Tekoälyn räjähdysmäinen kehitys on saattanut tekijänoikeuden alan kysymysmerkin alle. Ala ei ole ensimmäistä kertaa muutoksen tai vastaamattomien kysymysten edessä, mutta ensimmäistä kertaa sen peruspilareita haastetaan toden teolla (Mäki-lohiluoma, 2024, s. 58). Erilaiset tekoälyjärjestelmät ja niiden luomat tuotokset satuttavat tekijänoikeuden ydintä, joka piilee oletuksessa siitä, että vain ihminen on kykeneväinen innovoimaan ja luomaan jotakin uutta (Saw & Lim, 2024, s. 1). Generatiivisella tekoälyllä viitataan järjestelmiin, jotka kykenevät tuottamaan sisältöä joko täysin itsenäisesti tai ihmisen sille antamien kehoitteiden (promptien) perusteella. Tämänkaltaiset generatiiviset tekoälysovellukset, kuten ChatGPT, hyödyntävät oppimisvaiheessa laajoja sekä monipuolisia aineistoja internetistä, minkä avulla ne pystyvät luomaan luonteeltaan ihmistekijän kaltaisia tuotoksia (Saw & Lim, 2024, s. 1-2). Näihin aineistoihin sisältyy myös tyypillisesti huomattava määrä tekijänoikeuden suojaamaa materiaalia, ja kysymykseksi onkin muodostunut, miten asianosaisten tekijänoikeuksien toteutuminen voidaan taata. Merkittävä huolenaihe on, että generatiivista tekoälyä kehittävät yritykset eivät pääsääntöisesti hanki erillisiä lupia tekijänoikeuden haltijoilta, eivätkä tuo julkisesti esille, mitä sisältöjä tai algoritmeja on käytetty tekoälyn kouluttamisessa. Tämä aiheuttaa merkittävän läpinäkyvyysongelman ja vaikeuttaa tekijänoikeuksien toteutumisen valvontaa. Valvonnan ja läpinäkyvyyden ongelmat voivat eskaloitua esimerkiksi tekijänoikeusloukkauksiksi. Useat suuret tekoäly-yritykset ovatkin syytettynä tekijänoikeusrikkomuksista eri maiden tuomioistuimissa (Panwar, 2025).

Huolenaiheena ei ole pelkästään materiaalin keräämiseen liittyvät seikat. Perinteiset uhkakuvat, jossa robotit korvaavat ihmiset, ovat tekoälyn kehittymisen vuoksi askelta lähempänä todellisuutta. Automaation ja tekoälyn avulla tuottavuutta voidaan tutkimusten mukaan lisätä tulevaisuudessa niin runsaasti, että työntekijöistä voidaan luopua monella alalla (Robinson, 2024). Luovia aloja on pidetty erilaisena, koska varsinkin tekijänoikeuksiin perustavanlaatuisena kuuluvaa omaperäisyyttä on tähän mennessä pidetty mahdotonta siirtää koneeseen. Tekoälyn kyvykkyys tuottaa ihmisen

kaltaisia luovia teoksia on kuitenkin asettanut ajatuksen ihmisyyden uniikkiudesta suurennuslasin alle (Mäki-lohiluoma, 2024, s. 58). Yhdysvaltojen Tekijänoikeusviraston tuottamassa raportissa *'Copyright and artificial intelligence: Part 2 – Copyrightability'* mainitaan tekoälyn vaikuttaneen huomattavasti jo muusikkojen taloudelliseen tilanteeseen (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 37):

”There are already indications that AI-generated content has impacted some creators’ ability to be compensated for their work. Musicians and songwriters, for instance, have been impacted by the proliferation of AI-generated content on streaming services. UMG reported that “content oversupply,” produced by an estimated 170 million AI-generated music tracks, currently threatens to dilute human creators’ royalties. »

Artisteilla on yhä vaikeampaa erottua markkinoilla, joka on yli saturoitunut tekoälyn tuottamista tuotoksista. Musiikkia tuotetaan vuosi vuodelta enemmän, mikä saattaa myös vaikuttaa esimerkiksi taiteilijoiden uran pituuteen ja sitä kautta luovan alan työn kannustavuuteen (Peoples, 2023).

1.1 Aiheen tarkennus

Tutkielmassani keskityn siihen, miten lisääntyvä tekoälyn käyttö sekä kehitys tulee vaikuttamaan musiikin tekijänoikeuksiin. Jatkuvasti kehittyvä tekoäly on aiheuttanut runsaasti kysymyksiä perinteisten tekijänoikeussäätelyn riittävydestä. Laajalle levinnyt generatiivisten tekoälytyökalujen saatavuus, jotka tekevät yksilöiden kuvien ja äänien digitaalisten jäljennösten luomisesta helppoa, on tuonut esiin aukkoja nykyisessä lainsäädännössä ja herättänyt huolta luvattomien käytösten aiheuttamista vahingoista (Coscarelli, 2023). Tutkielmani pääaiheena on tekoälyn generoiman tuotoksen, erityisesti musiikin omistajuus ja siihen liittyvät kysymykset. Koska nykyiset tekijänoikeuslait suojaavat vain luonnollisten henkilöiden teoksia, tekoälyn luoma musiikki ei pääsääntöisesti ole tekijänoikeuden alaista (Harenko, Kivistö, Niiranen, Tarkela, & Alma Talent, 2024, 19-20). Jos omistajaa tarvitaan, onko se tekoälyn käyttäjä vai kenties tekoälyn omistaja? Samalla voidaan miettiä voivatko ihminen ja tekoäly yhdessä muodostaa tekijän ja voidaanko tekoälyä pitää vain perinteisten

tietokoneohjelmien kaltaisesti työkaluna luovan työn suorittamisessa. tekoälyä ei voida suojata tekijänoikeuden puitteissa, löytyykö sille suoja esimerkiksi lähioikeuksien puolelta? Nykyisissä tekoälyjärjestelmissä on selkeä tarve läpinäkyvyydelle ja vastuunalaisuudelle, jotta musiikin säveltäjät saavat asianmukaisen korvauksen ja tunnustuksen.

Lisäksi tämän tutkielman tulokset voivat tarjota tärkeää viitetietoa siitä, mitä mahdollisilta tekijänoikeuslakien sopeutuksilta voidaan odottaa. Keräämällä tietoa kansainvälisestä ja kansallisesta lainsäädännöstä sekä oikeuden päätöksistä, pyrin tutkielmassani luomaan kattavan tietopaketin siitä, miten eri tahot, pääasiallisesti Euroopan Unioni ja Yhdysvallat, ovat alkaneet käsitellä näitä uusia kysymyksiä. Koska musiikin tekijänoikeudet ovat yleisesti universaali asia, erilaiset näkemykset edellä mainittujen ongelmien ratkaisemisesta voivat aiheuttaa ristiriitoja kansainvälisellä tasolla.

Lopulliset haasteet piilevät taiteilijoiden immateriaalioikeuksien säilyttämisen ja tekoälyn kehittämisen tasapainottamisessa. Jatkuva teknologinen kehitys voi johtaa siihen, että tekoälyn tuottama taidetta ei pystytä enää erottamaan ihmisen luomistyöstä. Tekoälyn hyödyntäminen voi olla vallankumouksellista musiikin kannalta, minkä vuoksi tulevaisuuden sääntelymuutosten voidaan katsoa olevan äärimmäisen tärkeitä. Koko musiikkialalle hyödyllisten, oikeudenmukaisten ja vakaan sääntelyn luominen on perusta sille, että tulevaisuudessa yhteiskunnassa voidaan tuottaa entistä parempaa tekijänoikeudellisesti turvattua taidetta.

1.2 Rakenne sekä tavoitteet

Aiheen inspiraation lähteenä toimii kandidaatintyöni tekijänoikeudesta ja sen laittomasta käytöstä. Pyrin keskittymään Suomea koskevaan länsimaalaisesti keskeiseen oikeussääntelyyn eurooppalaisesta sekä yhdysvaltalaisesta näkökulmasta. Tekijänoikeuden kansainvälisyyden vuoksi näen Yhdysvaltojen tekijänoikeudellisen sekä

tekoälyä koskevan sääntelyn huomioimisen tärkeänä, koska maata pidetään yhtenä viihdealan johtavana toimijana. Eurooppalaisen sekä Yhdysvaltojen oikeusjärjestelmän vaikutus kansainvälisesti hyväksytyihin sopimuksiin ja niiden sisältöön on huomattava.

Rakennan tutkielmani käyttäen monipuolisia lähteitä lainsäädännöstä, tuomioistuinten päätöksistä, uutisartikkeleista sekä alan asiantuntijoiden mielipidekirjoituksista. Mainittavaa on myös se, että olen hyödyntänyt tekoälyä ideoinnin ja tiedonhaun tasolla ottamatta kuitenkaan tekoälyn tuottamaa tekstiä osaksi tutkielmaani. Alustan aiheeni pääkysymyksiä avaamalla tekijänoikeuden sisältöä samalla tuoden esille sen kansalliset rajat ylittävän luonteen kertomalla kansainvälisten sopimusten tärkeydestä. Avaan tekijänoikeuden sisältöä suomalaisen lainsäädännön kautta, mutta tuon esille myös sen miten Yhdysvalloissa lähestytään kyseistä sääntelyä. Seuraavaksi avaan tekoälyä käsitteenä sekä siihen vireillä olevaa lainsäädäntöä tekijänoikeudellisesta näkökulmasta niin EU:ssa kuin Yhdysvalloissakin. Tämän kokonaisvaltaisen pohjustuksen avulla pyrin rakentamaan raamit, joiden avulla itse tutkielman pääkysymyksiä voidaan tutkia.

Tekoälyn sekä musiikin tekijänoikeuden välinen tulevaisuus ja alalla tapahtuvat muutokset ovat osittain vielä selvittämättä. Tavoitteenani on tutkia, onko Euroopan sekä Yhdysvaltojen nykyinen lainsäädäntö tarpeeksi kattava vastaamaan tekoälyn tuomiin kysymyksiin vai tarvitaanko toimijoiden keskuudessa uutta sääntelyä. Euroopan Unionin uusi tekoälylainsäädös on kansainvälisesti ensimmäisiä, ja yhtenä pyrkimyksistäni onkin sääntelyn kattavuuden selvittäminen. Syventymällä aiheeseen odotan saavani vertailukelpoista informaatiota erityisesti Yhdysvaltain sekä Euroopan unionin suhtautumisesta käsiteltävään aiheeseen. Digitaalisessa nyky-yhteiskunnassa maiden rajat ylittävällä sääntelyllä on yhä suurempi merkitys, joten yhteistyö etenkin aineettomien oikeuksien, kuten immateriaalioikeuksien alalla korostuu entisestään. Selvittämällä kahden kansainvälisesti ison toimijan sekä alan ammattilaisten suhtautumisesta aiheeseen, toivon pystyväni antamaan yleiskuvan tekoälyn ja tekijänoikeudellisen sääntelyn näkökannoista sekä tulevaisuuden mahdollisuuksista.

Tekoälyä, joka perinteisesti on piirretty ihmisyyttä uhkaavaksi tekijäksi, halutaan varmasti säädellä myös osana tekijänoikeutta.

2 Tekijänoikeuden kansainvälisyys

2.1 Ylikansallinen suojajärjestelmä

Tekijänoikeudet ovat kehittyneet globaalisti tunnustetuksi oikeudenalaksi, jonka tarkoituksena on turvata luovien tekijöiden oikeudet teoksiinsa. Koska luova työ ei tunne valtioiden rajoja, niiden suojaaminen edellyttää kansainvälisiä sopimuksia ja sääntelymekanismeja. YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus vuodelta 1948, 27. artikla (Ihmisoikeusliitto, n.d.) vahvistaa jokaisen oikeuden suojata henkisen työnsä tuloksia, mikä toimii pohjana monille tekijänoikeussopimuksille: ”Jokaisella on oikeus niiden henkisten ja aineellisten etujen suojaamiseen, jotka johtuvat hänen luomastaan tieteellisestä, kirjallisesta tai taiteellisesta tuotannosta.”. Tekijänoikeudet eivät kuitenkaan ole kaikkialla samanlaiset, minkä vuoksi on kehitetty ylikansallisia järjestelmiä, joiden tavoitteena on yhdenmukaistaa sääntelyä ja varmistaa oikeudenhaltijoille yhtäläiset oikeudet eri valtioissa (Haarmann, 2014, s. 9-10).

Tekijänoikeuksia koskevat kansainväliset sopimukset perustuvat kahteen keskeiseen periaatteeseen: kansallisen kohtelun periaatteeseen ja vähimmäissuojaan. Kansallisen kohtelun periaatteen mukaan sopimusvaltion tulee kohdella muiden sopimusvaltioiden kansalaisia samalla tavalla kuin omia kansalaisiaan tekijänoikeuskysymyksissä (Harenko & muut, 2024, s. 10-11). Tämä tarkoittaa, että suomalainen säveltäjä voi nauttia tekijänoikeussuojasta muissa sopimusmaissa samalla tavoin kuin kyseisen maan omat kansalaiset. Vähimmäissuojan periaatteella puolestaan tarkoitetaan, että sopimukseen liittyneiden maiden on tarjottava tekijöille vähintään tiettyntasoista suojaa, jota ne eivät voi alittaa.

Suomessa tekijänoikeuksia säännellään ensisijaisesti kansallisella tekijänoikeuslailla (Tekijänoikeuslaki, 404/1961), mutta kansainvälisillä sopimuksilla on merkittävä rooli sen kehityksessä. Esimerkiksi Bernin yleissopimus ja TRIPS-sopimus ovat vaikuttaneet suoraan Suomen lainsäädäntöön. Toisin kuin joissakin Keski-Euroopan maissa, Suomessa

nämä sopimukset eivät ole suoraan sovellettavissa, vaan ne on erikseen implementoitava kansalliseen lainsäädäntöön (Haarmann, 2014, s. 9-10). Tämä käytäntö voi aiheuttaa eroavaisuuksia siinä, miten eri sopimuksia tulkitaan ja sovelletaan eri maissa. Euroopan unionin jäsenenä Suomi noudattaa myös EU:n tekijänoikeussäätelyä, joka on harmonisoinut jäsenvaltioiden tekijänoikeuslakeja esimerkiksi suoja-aikadirektiivin (2006/116/EY) ja DSM-direktiivin (2019/790) kautta. EU:n lainsäädäntö pyrkii yhdenmukaistamaan säätelyä sisämarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi ja varmistamaan, että tekijät saavat oikeudenmukaisen korvauksen teostensa käytöstä (European Audiovisual Observatory, 2024).

Lisäksi immateriaalioikeuksia valvovat kansainväliset organisaatiot, kuten Maailman henkisen omaisuuden järjestö (WIPO) ja Maailman kauppajärjestö (WTO), joiden alaiset sopimukset, kuten WIPO:n tekijänoikeussopimus ja TRIPS, ohjaavat immateriaalioikeuksien kehitystä globaalisti. WIPO:n rooli on erityisen keskeinen digitaalisen aikakauden tekijänoikeuskysymyksissä, kuten verkkoympäristössä tapahtuvien oikeudenloukkauksien torjunnassa (WIPO, n.d.).

2.2 Bernin yleissopimus ja yleismaailmallinen tekijänoikeussopimus

Tekijänoikeuksien kansainvälistä suojelua varten on solmittu useita sopimuksia, joista Bernin yleissopimus ja yleismaailmallinen tekijänoikeussopimus ovat keskeisiä. Bernin yleissopimus (Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works) on yksi tärkeimmistä tekijänoikeuksia säätelevistä sopimuksista, ja se on ollut voimassa vuodesta 1886 lähtien. Sen tarkoituksena on varmistaa, että kirjalliset ja taiteelliset teokset saavat yhtenäisen suojan kaikissa sopimusvaltioissa ilman, että teoksen rekisteröintiä vaaditaan (WIPO, 2025). Sopimuksen on allekirjoittanut vuonna 2025, 181 maata, mikä vastaa suurinta osaa maailman valtioista (Intellectual Property Rights Office, 2025). Sopimus perustuu vähimmäissuojaan ja kansallisen kohtelun periaatteeseen. Tämä tarkoittaa, että jokaisessa jäsenvaltiossa teoksille on annettava vähintään

sopimuksessa määritelty suoja-aika ja että muiden maiden kansalaisten kohtelu tulee olla samalla tasolla oman maan kansalaisten kanssa (WIPO, 2025).

Bernin sopimusta on päivitetty useaan otteeseen, viimeksi vuonna 1971 Pariisissa. Yksi merkittävimmistä muutoksista oli teosten suoja-ajan pidentäminen. Alkuperäinen suoja-aika oli 50 vuotta tekijän kuolemasta (WIPO, 1978, s. 45-46), mutta monet maat, mukaan lukien EU:n jäsenvaltiot, ovat pidentäneet sen 70 vuoteen (2006/116/EY). Lisäksi sopimus vahvistaa tekijän moraaliset oikeudet, kuten isysoikeuden ja respektioikeuden, mikä tarkoittaa, että tekijällä on oikeus tulla mainituksi teoksensa tekijänä ja estää teoksensa muuttaminen tavalla, joka loukkaa hänen kunniaansa (WIPO, 2025).

Koska Bernin sopimus asetti suhteellisen tiukat vaatimukset teosten suojalle, monet maat jäivät sen ulkopuolelle esimerkiksi Yhdysvallat, Venäjä ja Kiina. Sopimus edellytti rekisteröintivaatimuksen poistamista, mikä ei ollut yhteensopiva kyseisten maiden kansallisten käytäntöjen kanssa. Maat liittyivät osaksi sopimusta vasta 1900-luvun loppupuolella (Haarmann, 2014, s. 12-13). Vuonna 1952 solmittiin yleismaailmallinen tekijänoikeussopimus (Universal Copyright Convention, UCC), joka tarjosi joustavamman vaihtoehdon Bernin sopimukselle. Sen tavoitteena oli laajentaa tekijänoikeuksien kansainvälistä tunnustusta ilman tiukkoja vaatimuksia. UCC mahdollisti esimerkiksi lyhyemmän suoja-ajan, 25 vuotta tekijän kuolemasta, ja edellytti, että teoksessa oli tekijänoikeussymboli sekä oikeudenhaltijan nimi ja julkaisuvuosi, jotta se saisi suojan (Haarmann, 2014, s. 13). Tämä teki siitä houkuttelevamman vaihtoehdon maille, jotka eivät halunneet sitoutua Bernin sopimuksen vaatimuksiin. Vaikka yleismaailmallinen tekijänoikeussopimus saavutti laajaa hyväksyntää, sen merkitys väheni 1980-luvulta lähtien, kun yhä useammat maat liittyivät Bernin sopimukseen. Nykyään molemmat sopimukset ovat kuitenkin osa kansainvälistä tekijänoikeusjärjestelmää ja toimivat pohjana monille kansallisille lainsäädännöille (WIPO, 2025).

2.3 TRIPS

TRIPS-sopimus (*Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights*) on Maailman kauppajärjestön (WTO) alainen kansainvälinen sopimus, joka säätelee immateriaalioikeuksia, mukaan lukien tekijänoikeuksia. Sopimus solmittiin osana WTO:n perustamista vuonna 1994, ja se tuli voimaan 1. tammikuuta 1995. TRIPS-sopimuksen tavoitteena on yhdenmukaistaa immateriaalioikeuksien sääntelyä ja suojella oikeudenhaltijoita kansainvälisessä kaupassa (WTO, 2025). TRIPS perustuu pitkälti Bernin yleissopimuksen periaatteisiin, mutta laajentaa suojaa koskemaan myös muita immateriaalioikeuksia, kuten patenteja ja tavaramerkkejä. Sopimus asettaa vähimmäisvaatimukset tekijänoikeussuojalle ja velvoittaa jäsenvaltiot tarjoamaan vähintään saman suojan kuin Bernin sopimus edellyttää. Näin ollen WTO:n jäsenmaiden on noudatettava Bernin sopimuksen periaatteita (WIPO, 2017, s. 1-10).

Yksi TRIPS-sopimuksen keskeisistä lisäyksistä immateriaalioikeuksien sääntelyyn on sopimuksen täytäntöönpanoon liittyvät vaatimukset. Toisin kuin Bernin yleissopimus, joka on pitkälti periaatteellinen sopimus, TRIPS sisältää mekanismeja, joilla varmistetaan, että sopimuksen määräyksiä noudatetaan. Sopimuksessa on määräyksiä immateriaalioikeusrikkomusten käsittelystä, kuten oikeussuojakeinoista ja riidanratkaisumenettelyistä (WTO, 2025). WTO voi esimerkiksi soveltaa kauppapakotteita jäsenvaltioihin, jotka eivät noudata TRIPS-sopimusta, mikä tekee siitä vahvemman ja velvoittavamman kuin monet aiemmat immateriaalioikeuksia koskevat sopimukset (Haarmann, 2014, s. 13-15). Suomessa TRIPS-sopimus astui voimaan vuonna 1996, ja sen vaikutukset näkyvät erityisesti tekijänoikeuslain täytäntöönpanossa. Sopimus on vaikuttanut myös Euroopan unionin tekijänoikeuslainsäädäntöön, sillä EU:n jäsenvaltiot ovat sitoutuneet noudattamaan sen määräyksiä (Harenko & muut, 2024, s. 12-13).

2.4 EU:n tekijänoikeus

Euroopan unionin tekijänoikeussäätely on kehittynyt vahvasti sisämarkkinoiden kehityksen myötä, ja sen tavoitteena on varmistaa yhtenäinen ja tehokas tekijänoikeuksien suoja koko unionin alueella. EU:n tekijänoikeuslainsäädäntö pohjautuu useisiin direktiiveihin ja asetuksiin, jotka ovat harmonisoineet jäsenvaltioiden kansallista säätelyä ja luoneet yhteisiä periaatteita tekijänoikeuksien suojalle (Harenko & muut, 2024, s. 14-17).

Euroopan unionin keskeisiä tekijänoikeusdirektiivejä ovat muun muassa suoja-aikadirektiivi (2006/116/EY), joka määrittelee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien keston, sekä tietoyhteiskunnan tekijänoikeusdirektiivi (2001/29/EY), joka säätelee tekijänoikeuksien soveltamista digitaalisessa ympäristössä. Lisäksi yhteishallintodirektiivi (2014/26/EU) on merkittävä säädös, joka koskee tekijänoikeuksien kollektiivista hallinnointia ja lupakäytäntöjä EU:n alueella. Viimeisin merkittävä uudistus on ollut DSM-direktiivi (2019/790/EU), joka pyrkii sovittamaan tekijänoikeuksia digitaalisen aikakauden tarpeisiin (Harenko & muut, 2024, s. 14-17; DIRECTIVE (EU) 2019/790).

EU:n tekijänoikeussäätely perustuu periaatteille, joiden avulla pyritään huomioimaan sekä tekijänoikeuksien haltijoiden että teosten käyttäjien oikeudet. Esimerkiksi DSM-direktiivissä säännellään muun muassa alustojen vastuusta käyttäjien lataaman sisällön osalta. Käytännössä tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että direktiivi velvoittaa verkkopalvelualustoja, kuten YouTubea ja Facebookia, poistamaan tekijänoikeuksia loukkaavaa sisältöä ja estämään sen uudelleenjulkaisun (European Commission, 2021). Direktiivi sisältää myös säännöksiä tekstin- ja tiedonlouhinnasta. DSM-direktiivissä tekstin- ja tiedonlouhinta määritellään automaattiseksi analyysitekniikaksi, jonka tavoitteena on analysoida digitaalista tekstiä ja dataa tuottaakseen tietoa, kuten kaavoja, suuntauksia tai yhteyksiä. Säätelyn alle lukeutuvat myös erilaiset tekoälymallit ja sillä pyritään suojaamaan erityisesti koulutus- sekä tieteellisessä käytössä tapahtuvaa

tiedonlouhintaa (DIRECTIVE (EU) 2019/790). Tekoälyn sääntelystä säädetään tarkemmin uunituoreessa Euroopan Unionin tekoälysäädöksessä (Artificial Intelligence Act, 2025).

2.5 Muut sopimukset

Tekijänoikeuksien kansainvälisen sääntelyn kehityksessä on Bernin yleissopimuksen ja TRIPS-sopimuksen lisäksi solmittu useita muita merkittäviä sopimuksia, jotka täydentävät ja laajentavat tekijänoikeuksien suojaa eri oikeudenhaltijaryhmille. Nämä sopimukset ovat olleet tarpeellisia erityisesti teknologian kehityksen ja digitaalisten markkinoiden laajenemisen myötä, sillä ne kattavat uusia tekijänoikeuksiin liittyviä haasteita, kuten digitaalisen sisällön suojaamisen ja äänitetuottajien sekä esittävien taiteilijoiden oikeudet (Haarmann, 2014, s. 15-17).

Merkittävänä sopimuksena voidaan pitää Geneven äänitesopimusta (1971), joka keskittyy äänitteiden tuottajien oikeuksiin ja niiden suojeluun. Sen tarkoituksena on estää äänitteiden laiton kopiointi ja levitys (Harenko & muut, 2024, s. 12-13). Rooman yleissopimus (1961) puolestaan suojaa esittävien taiteilijoiden, äänitetuottajien ja yleisradioyhtiöiden oikeuksia. Sopimus vahvistaa, että esittävillä taiteilijoilla on oikeus kontrolloida esityksiään, ja äänitetuottajilla on oikeus saada korvaus teostensa käytöstä esimerkiksi radio- ja televisiolähetyksissä. Tämä sopimus oli yksi ensimmäisistä, joka tunnusti ja suojasi esittävien taiteilijoiden ja tuottajien oikeudet erillisenä tekijänoikeuden lähioikeutena (Haarmann, 2014, s. 16–17).

Näiden lisäksi merkittävimpiä täydentäviä sopimuksia ovat vuodelta 1996 peräisin olevat WIPO:n tekijänoikeussopimus sekä WIPO:n esitys- ja äänitesopimus. Nämä sopimukset vahvistavat tekijänoikeuksien soveltamista digitaaliseen ympäristöön, ja niiden keskeinen tavoite on varmistaa, että verkkoympäristössä tapahtuva sisällön levittäminen kuuluu tekijänoikeussuojan piiriin. WIPO:n tekijänoikeussopimus laajentaa Bernin yleissopimuksen periaatteita siten, että se kattaa myös digitaaliset jakelutavat ja tietoverkoissa tapahtuvan teosten välittämisen (Harenko & muut, 2024, s. 12-13).

2.6 Järjestöt ja yritykset osana tekijänoikeuden suojajärjestelmää

Tekijänoikeusjärjestöt sekä erilaiset tekijänoikeuden valvontaelimet ovat keskeisiä toimijoita luovien alojen tekijänoikeuksien hallinnassa ja suojelussa maailmanlaajuisesti (IFPI, n.d.). Ne varmistavat, että taiteilijat ja sisällöntuottajat saavat asianmukaisen korvauksen työstään ja että heidän oikeuksiaan valvotaan tehokkaasti. Ilman näitä toimijoita tekijänoikeuksien täytäntöönpano ja tekijöiden oikeuksien turvaaminen olisi huomattavasti vaikeampaa. Tekijänoikeusjärjestöt, kuten ASCAP, BMI ja SESAC Yhdysvalloissa, Teosto sekä Suomessa ja CISAC maailmanlaajuisesti pyrkivät varmistamaan yhteistyökumppaneidensa tekijänoikeuksien toteutumista. Näiden järjestöjen tehtävänä on myöntää lupia musiikin ja muun luovan sisällön julkiseen esittämiseen, suoratoistoon ja lähetyksiin (Teosto, n.d.). Lisäksi ne hallinnoivat tekijänoikeuskorvauksia ja jakavat niitä oikeudenhaltijoille sekä valvovat tekijänoikeusrikkomuksia ja puolustavat luovan alan oikeuksia oikeudellisella tasolla. Järjestöt auttavat varmistamaan, että tekijät saavat oikeudenmukaisen osuuden teostensa kaupallisesta hyödyntämisestä (OKM, n.d.; TTVK, n.d.).

Myös levy-yhtiöillä on merkittävä tehtävä musiikkialan tuotannossa, markkinoinnissa ja levityksessä. Suurimmat levy-yhtiöt, kuten Universal Music Group, Sony Music ja Warner Music Group, sekä itsenäiset levy-yhtiöt valvovat artistien ja tuottajien taloudellisia etuja, varmistaen, että heidän tuotoksiaan ei käytetä luvattomasti. Ne torjuvat tekijänoikeusrikkomuksia ja piratismia oikeudellisten toimenpiteiden ja digitaalisten suojamekanismien, kuten DRM (Digital Rights Management) -teknologian, avulla. Lisäksi yhtiöt edistävät musiikin laajempaa saatavuutta ja kaupallistamista neuvottelemalla lisenssisopimuksia suoratoistopalveluiden, kuten Spotifyn, Apple Musicin ja YouTube'n, kanssa (Jewell, 2016).

Tekijänoikeusjärjestöillä ja levy-yhtiöillä on merkittävä rooli globaalisti erityisesti digitaalisen aikakauden haasteiden keskellä. Internetin ja suoratoistopalveluiden

yleistyessä laitton sisällön jakaminen on lisääntynyt, ja tekijänoikeuksien toteutuminen vaatii yhä tehokkaampia valvontamekanismeja (CISAC, 2024). Kansainväliset organisaatiot, kuten Maailman henkisen omaisuuden järjestö (WIPO) ja Kansainvälinen ääniteteollisuuden liitto (IFPI), tekevät yhteistyötä hallitusten ja teknologia-alan toimijoiden kanssa vahvistaakseen tekijänoikeuslainsäädäntöä ja taistellakseen digitaalista piratismia vastaan. Teknologian kehityksen myötä näiden toimijoiden merkitys kasvaa edelleen, sillä ne sopeutuvat uusiin kulutustapoihin ja kehittävät keinoja suojata luovaa sisältöä digitaalisessa ympäristössä (IFPI, n.d.).

3 Tekijänoikeuden olemus

Immateriaalioikeudet kattavat laajan joukon aineettomia oikeuksia, joihin myös tekijänoikeus kuuluu. Tekijänoikeuden lisäksi immateriaalioikeuden piiriin lukeutuvat muun muassa teollisoikeudet, patenttioikeus sekä tekijänoikeuden lähioikeuksiin lukeutuvat oikeudet, kuten esittävien taiteilijoiden ja äänitetuottajien suojat (Harenko & muut 2024, s. 1-2). Suomessa tekijänoikeuksien toteutumista valvoo ja edistää valtioneuvoston nimittämä tekijänoikeusneuvosto. Sääntelyn kulmakivenä on maamme oikeuslaitosten aikaansaama tekijänoikeuslaki, joka noudattaa sekä Euroopan unionin että kansainvälisten sopimusten asettamia vaatimuksia. Lakia täytäntöön panee erityisesti markkinaoikeus, joka tekee päätöksiä immateriaalioikeudellisissa asioissa (Markkinaoikeus, 2021).

Tekijänoikeuslaki suojaa laajasti erilaisia kirjallisia ja taiteellisia teoksia, kuten maalauksia, asiakirjoja, kaunokirjallisia teoksia, elokuvia, musiikkikappaleita ja valokuvia. Tekijänoikeuden peruseriaatteisiin kuuluu, että oikeudenhaltijalla on yksinoikeus määrätä teoksensa käytöstä lain asettamien ehtojen mukaisesti. Tämä sisältää sekä taloudelliset oikeudet, jotka mahdollistavat teoksen kaupallisen hyödyntämisen, että moraaliset oikeudet, jotka suojaavat tekijän henkilökohtaista suhdetta teokseensa (Tekijäl 1–3 §). Koska tekijänoikeudet ulottuvat myös lähioikeuksiin, on tärkeää huomioida, että suoja koskee esimerkiksi esittäviä taiteilijoita ja äänitetuottajia, joiden oikeudet ovat kiinteä osa tekijänoikeusjärjestelmää (Harenko & muut 2024, s. 1-2).

Taiteellisen muotonsa vuoksi musiikki eli säveltaide eroaa huomattavasti monesta muusta luovasta alasta, kuten kuvataiteesta tai kirjallisuudesta. Musiikki on ääneen perustuvaa sekä usein moniulotteista, joten sen määrittely on vaikeaa. Videotaiteen tavoin musiikki kulkee ajassa aina eteenpäin ja sille tyypillisiä käsitteitä, joiden avulla se muodostuu, ovat esimerkiksi sävel, rytmi ja äänenvoimakkuus eli dynamiikka. Näiden lisäksi ei ole poikkeuksellista, että musiikki sisältää kirjallisuutta eli sanoituksia. Yleisesti on mielletty, että mikä vain ääni, joka ajatellaan musiikkina, on nimenomaisesti sitä (lan

& Morley. 2010, s. 65-69). Huolimatta musiikin luonteesta siihen pätevät samat tekijänoikeudelliset periaatteet, joita tulen käsittelemään. Moniulotteisuutensa vuoksi tekijänoikeuden nyanssien voidaan odottaa tulevan esiin musiikin kohdalla vielä vahvemmin. Musiikkikappale voi saada eriäviä tekijänoikeuksia sanoitusten, melodian ja vaikkapa rytmin osalta (Harenko & muut, 2024, s. 119).

3.1 Tekijänoikeuden kohde

Tekijänoikeuden kokonaisvaltaisen ymmärryksen saavuttamiseksi on tärkeää ymmärtää minkälaiset tuotokset nauttivat tekijänoikeudellista suojaa. Olennaisessa asemassa on tekijänoikeudessa vakiintunut käsite 'teoksesta'. Teos on luonnollisen henkilön aikaansaaman luovan työn tulos (Harenko & muut, 2024, s. 19). Teoksen käsitteen saavuttamiseksi on siis tiettyjä vaatimuksia, joiden täytyessä niin sanottu teoskynnys täyttyy. Teoskynnyksen ylittyessä teos, esimerkiksi sävellyskappale, saavuttaa tekijänoikeudellisen suojan. Kynnys ylittyy varsin herkästi, eikä teoksen laadulla ole useinkaan merkitystä tekijänoikeudellisen suojan saavuttamisessa. Vanhalla kännykällä nauhoitettu laulu voi saavuttaa teoksen samalla tavalla kuin studiossa nauhoitettu versio, kunhan tekijän luovien valintojen voidaan katsoa olevan samalla tavalla läsnä. Huomioitavaa on se, etteivät plagiointi, kopioiminen tai jäljentäminen lähtökohtaisesti johda teoskynnyksen ylittämiseen. (tekijänoikeus, n.d.).

Teoskynnyksen ylittämiseksi vaaditaan luovaa työtä sekä omaperäisyyttä. Teoksen voidaan katsoa pääsääntöisesti olevan omaperäinen, jos kukaan muu ei olisi voinut tehdä sitä samanlaiseksi (Harenko & muut, 2024, s. 19). Käsite on varsin laaja ja hajanainen, mutta sillä on suuri merkitys tekijänoikeuden muodostumisessa. Taide, varsinkin musiikki, saattaa usein näyttäytyä yleisölle varsin samanlaiselta, koska käytettäviä sointuja, rytmejä ja muita työkaluja on rajattu määrä. Taiteen edistämiseksi on kuitenkin pidetty tärkeänä pystyä hyödyntämään jo käytettyjä sointukiertoja, rumpukompeja sekä melodioita. Omaperäisyysvaatimuksen avoimen luonteen seurakusena teoskynnys saattaa ajoittain olla hyvin matala, mikä saattaa aiheuttaa

ongelmia esimerkiksi plagiointi- ja tekijänoikeusrikkomuskysymyksissä, koska vain parinkin sekunnin mittainen melodia, riffi tai komppi voi synnyttää tekijänoikeuteen oikeutetun suojan (Kontturi, H 2012). Teknologian kehitys on johtanut nykytilaan, jossa omaperäisyydellä ja sen tulkinnalla on yhä kasvava merkitys tekijänoikeudellisen suojan saavuttamisessa. Omaperäisyyden tunnistaminen esimerkiksi tekoälyavusteisesta tuotoksesta (ks. seuraava kappale) voi tekoälyn kehittyessä osoittautua entistä hankalammaksi. Huomioitavaa on kuitenkin se, ettei tunnistamisen vaikeus välttämättä vaikuta omaperäisyysvaatimuksen täyttymiseen (Mäki-lohiluoma, R. 2024. s. 62-67).

Teoksen on lähtökohtaisesti aina oltava luonnollisen henkilön valmistama, jotta se voi saada tekijänoikeuden. Näin ollen yritykset eivätkä erilaiset tekoälyalgoritmit voi saavuttaa luomistyölleen teoksen asemaa (Kontturi, H 2012). Koska sana teos on immateriaalioikeudessa varsin vakiintunut määritelmä, sen ulkopuolelle jääviä, esimerkiksi tekoälyn valmistamia aikaansaannoksia on alettu kutsua 'tuotoksiksi' (Kallioniemi, I 2022. s. 123). Tekijänoikeuden antroposentrinen eli ihmiskeskeinen luonne on vahvasti havaittavissa niin kansainvälisessä kuin kansallisessakin lainsäädännössä. Itse 'tekijän' määritelmä on kuitenkin muilta osin jätetty varsin vapaaseen tulkintaan, ja esimerkiksi EU ei ole lukuisasta jäsenmaiden lainsäädännön harmonisointitavoitteista huolimatta pyrkinyt määritelmän yhdenmukaistamiseen (Hugenholtz, P.B., Quintais, J.P. 2021. s. 1193). Myös Bernin yleissopimuksessa tekijän määritelmä on jätetty varsin vapaaksi. Käsitteen avoimuuden vuoksi sopimuksen jäsenmailla samoin kuin EU:ssa voidaan esimerkiksi tekoälyä koskevissa tapauksissa päätyä eriäviin ratkaisuihin (WIPO, 1978). Yritykset sekä muut yllä mainittuun kategoriaan kelpaamattomat tahot voivat kuitenkin sopimusten sekä tekijänoikeuden luovutusten kautta saavuttaa tekijänoikeudellisen aseman (Kontturi, H. 2012). Musiikkialalla esimerkiksi levy-yhtiöt tekevät taiteilijoiden kanssa sopimuksia, joiden avulla taiteilijat saavuttavat näkyvyyttä, sekä rahallisen korvauksen, luovutettuaan osan oikeuksistaan levy-yhtiöille.

Teoksen muoto ei ole rajoitteena tekijänoikeuden pysyvyydelle. Alkuperäisen julkaisumuodon muuntaminen esimerkiksi runosta musiikkikappaleeksi ei poista teoksen tekijänoikeudellista suojaa (Harenko & muut, 2024, s. 41). Huomioitavaa on kuitenkin se minkälaisia aikaansaannoksia tekijänoikeus suojaa. Vaikka hyvin yksinkertainenkin tuotos voi saavuttaa teoskynnyksen, aihealue tai yleinen idea, kuten rakkaus, ei yksinään voi saavuttaa tekijänoikeudellista suojaa. Teoskynnys täyttyy luovan työn ja omaperäisyyden seurauksena ja loppukädessä teoksen sisällön sijasta taitelijan ilmaisulla on suurempi merkitys (Harenko & muut, 2024, s. 21-22).

Tekijänoikeudelliset teokset voidaan luokitella kahteen ryhmään: alkuperäisiin sekä jälkiperäisiin teoksiin. Ne syntyvät samankaltaisen prosessin päätteeksi teoskynnyksen täytyessä. Jälkiperäisiä teoksia ovat esimerkiksi käännökset, kokoomateokset sekä muunnelmat. Näihin kuulumattomat teokset taas luokitellaan alkuperäisiksi teoksiksi (Kontturi, H. 2012). Jos alkuperäistä teosta käytetään hyväksi teosta luodessa, voitaisiin yksinkertaisesti ajatella sen synnyttävän jälkiperäisen teoksen. Tekijänoikeuslain 4§ kuitenkin osoittaa, että omaperäinen ja uusi teos vois syntyä myös toisesta alkuperäisestä teoksesta. Jos olemassa olevaa teosta muutetaan ratkaisevasti voi se saavuttaa uuden alkuperäisen teoksen aseman. Tämän aseman voivat saavuttaa esimerkiksi karikatyyrit sekä parodiat (TekijäL 4§).

3.2 Taloudelliset oikeudet

Tekijänoikeuteen kuuluu oleellisesti taloudelliset oikeudet, joista määritellään tekijänoikeuslain 3§ momenteissa 1-4. Taloudellisten oikeuksien tavoitteena on varmistaa, että tekijällä on yksinoikeus hyödyntää teostaan taloudellisesti. Taloudellisiin oikeuksiin sisältyy kaksi keskeistä oikeutta: kappaleiden valmistaminen sekä teoksen saattaminen yleisön saataville (Harenko & muut, 2024, s. 32-35). Näiden oikeuksien tarkoituksena on turvata tekijän mahdollisuus saada työstään kohtuullinen korvaus, mikä puolestaan ylläpitää edellytyksiä luovan toiminnan jatkuvuudelle. Suomen

tekijänoikeuslain toisessa pykälässä kuvaillaan taloudellisia oikeuksia seuraavasti (Tekijänoikeuslaki 2§):

”Tekijänoikeus tuottaa, jäljempänä säädetyin rajoituksin, yksinomaisen oikeuden määrätä teoksesta valmistamalla siitä kappaleita ja saattamalla se yleisön saataviin, muuttamattomana tai muutettuna, käännöksenä tai muunnelmana, toisessa kirjallisuus- tai taidelajissa taikka toista tekotapaa käyttäen.”

Yllä mainittua rajoittaa kuitenkin tekijänoikeuslain toisessa luvussa mainitut rajoitukset, joiden avulla pyritään tasapainottamaan yhteiskunnallista ja yksityistä etua esimerkiksi opetuskäytön tai yleisen tiedonsaannin näkökulmasta (Harenko & muut, 2024, s. 35).

Tekijän taloudelliset oikeudet eivät ole ehdottomia, vaan ne ovat lähtökohtaisesti luovutettavissa joko kokonaan tai osittain (Tekijäl 3§). Oikeuksien luovutusta ei kuitenkaan tule sekoittaa teoksen kappaleiden luovuttamiseen. Yksittäisen teoskappaleen, kuten musiikkitalenteen, ostaminen ei siirrä teoksen tekijänoikeuksia ostajalle, vaan kyseiset oikeudet pysyvät edelleen teoksen tekijällä tai oikeudenhaltijalla. Ostettu tallenne on pääsääntöisesti tarkoitettu yksinomaan yksityiskäyttöön. Tekijänoikeuksien rajoituksista sekä poikkeuksista säädetään tarkemmin lain toisessa luvussa (Tekijäl 2, 12§).

3.2.1 Kappaleiden valmistaminen

Kappaleen valmistaminen tarkoittaa tekijänoikeuslain 2 §:n mukaan suojatun teoksen kopioimista, tallentamista tai muulla tavoin toisintamista. Teoksen kappale syntyy, kun teos esitetään tai tallennetaan alustalle, kuten paperille tai digitaaliseen muotoon, mistä se voidaan edelleen toisintaa (Tekijäl 2 § 2 momentti). Teoksen suoja ei kuitenkaan edellytä fyysistä teoskappaletta, mikä tarkoittaa sitä, että tekijänsä mielessä oleva sävellys on suojan alainen vaikkei siitä ole olemassa toistettavaa versiota (Harenko & muut, 2024, s. 44).

Kappaleen valmistusoikeus kattaa suoran ja välillisen, tilapäisen ja pysyvän sekä kokonaisen tai osittaisen kappaleen valmistamisen kaikilla olemassa olevilla ja tulevilla tekniikoilla. Tekijän yksinoikeuden piiriin kuuluvat muun muassa teoksen lataaminen ja tallentaminen digitaalisiin laitteisiin. Kappale valmistuu esimerkiksi, jos se siirretään uuteen laitteeseen tai ladataan esimerkiksi sosiaalisen median alustalle. Oikeus kattaa myös kaikki tulevat teoksen valmistumiskerrat. Valmistuminen kaikilla, myös tulevaisuuden keinoilla, on huomioitu jo Bernin sopimuksessa, mistä se on kulkeutunut esimerkiksi Euroopan Unionin lainsäädäntöön (Harenko & muut, 2024, s. 44-51). Vahvasta yksinoikeudesta huolimatta myös kappaleiden valmistamiseen liittyy rajoituksia. Esimerkiksi kappaleiden valmistaminen yksityiseen käyttöön on tietyn edellytyksin sallittua (TekijäL 2, 12§).

3.2.2 Yleisön saataviin saattaminen

Yleisön saataviin saattaminen tarkoittaa teoksen esittämistä tai levittämistä yleisölle siten, että yleisöllä on mahdollisuus siihen käsiksi pääsyyn. Yleisön teokseen käsiksi pääsy taas voi tapahtua lukemattomilla eri tavoilla. Koska tekijällä on lähtökohtainen yksinoikeus päättää teoksen taloudellisesta hyödyntämisestä kaikissa mahdollisissa muodoissa riippumatta siitä, tapahtuuko hyödyntäminen alkuperäisenä tai muutettuna versiona teoksesta, sävellysteoksen voi julkaista yleisölle esimerkiksi pistekirjoituksena. Huomioitavaa on kuitenkin se, että tekijänoikeuden taloudelliset oikeudet kattavat ainoastaan teosten julkisen käytön, joka kohdistuu tekijänoikeuslain 2§ tarkoittamaan 'yleisöön' (Harenko & muut, 2024, s. 51). Tämä tarkoittaa, ettei yksityisessä ympäristössä tapahtuva teoksen käyttö ole tekijänoikeuden haltijan määräysvallan piirissä. Esimerkiksi musiikin kuunteleminen kotona, valokuvien lähettäminen rajatulle ystäväjoukolle tai lapsen kuvan lähettäminen sähköpostilla isoäidille eivät täytä yleisön määritelmää, koska tällainen kohderyhmä on suljettu ja ennalta rajattu. Yleisön käsitteellä on täten tekijänoikeudessa erityinen asema (Harenko & muut, 2024, s. 51-53).

Jos teoksen käyttö kohdistuu avoimeen, etukäteen rajaamattomaan ryhmään eli yleisöön, se edellyttää tekijän lupaa. Tällaisia tilanteita ovat esimerkiksi julkiset esitykset kuten konsertit, televisio- ja radiolähetykset, julkiset näyttelyt sekä julkisissa tietoverkoissa, kuten internetissä ja sosiaalisessa mediassa, tapahtuva levitys. Lainsäädännössä "yleisön" käsitettä ei ole tarkasti määritelty, mutta oikeuskäytännössä on vakiintunut periaate, jonka mukaan käyttö katsotaan yleisölle suunnatuksi, jos vastaanottajaryhmää ei ole yksilöllisesti rajattu etukäteen. Jos kuka tahansa voi periaatteessa saada teoksen nähtäväkseen tai kuultavakseen, kyseessä on yleisölle suunnattu käyttö, eli avoin piiri. Vastaavasti suljettu piiri tarkoittaa rajattua joukkoa, joka ei tekijänoikeudellisesti muodosta yleisöä (Harenko & muut, 2024, s. 51-53).

Tekijänoikeuslain (Tekijäl 2 § 3 mom.) mukaan teos voidaan saattaa yleisön ulottuville neljällä eri tavalla.

”Teos saatetaan yleisön saataviin, kun:

- 1) se välitetään yleisölle johtimitse tai johtimitta, mihin sisältyy myös teoksen välittäminen siten, että yleisöön kuuluvilla henkilöillä on mahdollisuus saada teos saataviinsa itse valitsemastaan paikasta ja itse valitsemanaan aikana;*
- 2) se esitetään julkisesti esitystapahtumassa läsnä olevalle yleisölle;*
- 3) sen kappale tarjotaan myytäväksi, vuokrattavaksi tai lainattavaksi taikka sitä muutoin levitetään yleisön keskuuteen; taikka*
- 4) sitä näytetään julkisesti teknistä apuvälinettä käyttämättä.*

Julkisena esittämisenä ja yleisölle välittämisenä pidetään myös esittämistä ja välittämistä ansiotoiminnassa suurehkolle suljetulle piirille.”

Teoksen välittämisestä yleisölle on pääsääntöisesti kyse silloin, kun yleisö ei ole fyysisesti läsnä esityshetkellä. Radiosta kuuluva musiikki sekä internetin välityksellä tapahtuva live lähetys kuuluvat tähän kategoriaan (Harenko & muut, 2024, s. 53-57). Julkinen esittäminen puolestaan tapahtuu esimerkiksi paikan päällä olevalle yleisölle järjestettävässä konsertissa (Harenko & muut, 2024, s. 83-86). On kuitenkin huomioitava,

että esitys voidaan luokitella samanaikaisesti sekä yleisölle välittämiseksi että julkiseksi esittämiseksi, jos esimerkiksi konserttia näytetään suorana lähetyksenä internetissä samalla kun se esitetään paikalla olevalle yleisölle (Harenko & muut, 2024, s. 57). Kappaleiden levittäminen tarkoittaa puolestaan fyysisten kopioiden myyntiä tai vuokraamista yleisölle, esimerkiksi Cd-levyjen tai tallenteiden muodossa. Fyysisten kappaleiden levittämisen merkitys on vähentynyt huomattavasti ihmisten siirtyessä yhä digitaalisempaan aikakauteen (Harenko & muut, 2024, s. 86-92). Viimeisenä teoksen julkinen näyttäminen ilman teknisiä apuvälineitä viittaa esimerkiksi taide-esineiden tai maalausten julkiseen esillepanoon näyttelyissä tai museoissa (Harenko & muut, 2024, s. 92-93).

Tekijän yleisön saataviin saattamisesta on oivana esimerkkinä markkinaoikeuden ratkaisu vuodelta 2019 (MAO 524/19):

”A on vaatinut, että markkinaoikeus 1. Vahvistaa, että Sanoma Media Finland Oy on loukannut hänen tekijänoikeuttaan saattamalla yleisön saataviin Joutsenlaulu-nimisestä alkuperäisteoksesta tehtyä muunnelmaa, jota on esitetty 21.4.2017 Vain elämää -ohjelmassa television, radion ja internetin välityksellä.”

Sanoma Media oli luvatta saattanut yleisön saataviin henkilön A kappaleen ‘joutsenlaulu’ ohjelmassa *Vain Elämää*. Päätöksen mukaan kyseessä olevan muunnelman julkaisemiseen olisi tarvittu alkuperäisen tekijän lupa. Tapauksessa korostui erityisesti laissa oleva sääntely tekijän oikeudesta päättää teoksen julkaisumuodosta. Teoksen alkuperäisen muodon säilyttäminen oli henkilölle A erittäin tärkeää (MAO 524/19).

3.3 Moraaliset oikeudet

Moraaliset oikeudet täydentävät tekijänoikeuden antamaa taloudellista suojaa. Ne liittyvät erityisesti tekijän ja hänen luomansa teoksen väliseen henkilökohtaiseen suhteeseen. Moraalisten oikeuksien avulla suojataan teoksen taiteellista integriteettiä ja tekijän mainetta. Bernin sopimus määrittää kuudennessa artiklassaan (WIPO, 1978, s. 41-44) kansainvälisesti moraalisten oikeuksien perustan, jonka mukaan tekijällä on

taloudellisista oikeuksista erillisenä oikeus tulla tunnustetuksi teoksen tekijänä sekä oikeus vastustaa teoksen muuttamista tai vääristämistä, mikäli tällainen toiminta loukkaa hänen mainettaan tai kunniaansa. Lisäksi sääntelyssä mainitaan, moraalisten oikeuksien pysyvän voimassa myös tekijän kuoleman jälkeen koko tekijänoikeudellisen suoja-ajan. Sopimuksen ratifioineet maat ovat kuitenkin voineet halutessaan rajata näitä oikeuksia tietyin rajaehdoin esimerkiksi muokkaamalla niiden kestoa (Harenko & muut, 2024, s. 96). Moraaliset oikeudet eivät pääsääntöisesti ole siirrettävissä eivätkä luovutettavissa eteenpäin. Vaikka tekijä luovuttaisikin teoksensa taloudelliset oikeudet kokonaan tai osittain toiselle osapuolelle, hänelle jäävät aina moraaliset oikeudet, kuten oikeus tulla nimetyksi teoksen tekijänä (Harenko & muut, 2024, s. 106).

Bernin sopimus antaa jäsenvaltioilleen laajemman vapauden määrittää itse ne oikeudelliset keinot, joilla moraalisia oikeuksia suojataan. Tämän takia moraalisten oikeuksien laajuus ja toteuttamistavat vaihtelevat eri maissa. Esimerkiksi Euroopan unionissa moraalisia oikeuksia ei ole harmonisoitu, eikä EU-tason yhtenäistä sääntelyä aiheesta ole olemassa (Harenko & muut, 2024, s. 96). Suomessa moraalisten oikeuksien sisältö määrittyy tekijänoikeuslain 3 §:n mukaan, jossa säännellään isyysoikeudesta, eli oikeudesta tulla nimetyksi teoksen tekijänä, sekä respektioikeudesta eli teoksen kunnioittamisoikeudesta, joka suojaa tekijää hänen teoksensa vääristämiseltä tai muilta loukkaavilta muutoksilta. Sääntelyssä on seurattu Bernin sopimuksen suuntaviivoja, jonka vuoksi moraalisten oikeuksien luovuttaminen toiselle henkilölle tai yritykselle ei ole Suomessa mahdollista, ja oikeudet säilyvät myös kuoleman jälkeen suoja-ajan päättymiseen asti (Harenko & muut, 2024, s. 106-107 & 485).

Moraalisilla oikeuksilla korostetaan ihmisen persoonallisuuden tärkeyttä. Luovassa työssä tekijä ilmaisee henkilökohtaisia näkemyksiään, kokemuksiaan ja osaamistaan. Tämän henkilökohtaisen suhteen vuoksi moraalisten oikeuksien suoja kohdistuu juuri tekijän persoonallisuuteen ja hänen luomansa teoksen koskemattomuuteen (Harenko & muut, 2024, s. 96). Henkilökohtaisuuden vuoksi oikeuksien merkitys vaihtelee huomattavasti riippuen teoksen luonteesta ja käyttötarkoituksesta. Taiteellisilla teoksilla,

kuten musiikkikappaleilla, runoilla tai kuvataiteella, moraalisten oikeuksien merkitys on yleensä suuri verrattuna esimerkiksi teknisiin tai toiminnallisiin teoksiin (Harenko & muut, 2024, s. 103). Tekoälyn aikaansaamista tuotoksista keskusteltaessa voidaankin katsoa kyseisten tuotosten olevan persoonallisuudeltaan puutteellisia, koska tekoälyjärjestelmät eivät luonnollisesti omaa ihmisen kaltaista persoonallisuutta (Kallioniemi, I 2022. s. 128).

Jo aikaisemmin mainitsemissani ratkaisussa (MAO, 524/19) tulee esille moraalisten oikeuksien tapaus- sekä teoskohtainen merkityksellisyys. Tapauksen keskiössä ollut *'Joutsenlaulu'* kappale oli tekijälle henkilökohtaisella tasolla tärkeä, jonka vuoksi hän ei halunnut sitä esitettävän muunneltuna. Tapauksen perusteluissa on mainittu myös samaisen tekijän aikaansaama samassa tv-ohjelmassa esitetty kappale *'Rakkaus on lumivalkoinen'*. Tähän teokseen tekijällä ei ollut samankaltaista henkilökohtaista suhdetta, minkä vuoksi hän oli antanut sen julkaistavan muunneltuna.

3.3.1 Respektioikeus

Respektioikeus, toiselta nimeltään kunnioittamisoikeus, on toinen keskeinen moraalista oikeuksista. Sen tavoitteena on turvata teoksen taiteellisen ja sisällöllisen integriteetin säilyminen, eli teoksen suojaaminen tekijän mainetta tai henkilökohtaisia arvoja loukkaavalta käytöltä. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että teoksen muuttaminen tai julkaiseminen tekijän alkuperäistä näkemystä loukkaavalla tavalla on lähtökohtaisesti kiellettyä (Harenko & muut, 2024, s. 101-102). Huomioitava on se, että loukkaavaa tapaa lukuun ottamatta, teoksen muuttamisesta säädetään jo käsittelemissäni taloudellisissa oikeuksissa (TekijäL 2§).

Respektioikeuden rikkominen edellyttää yleensä merkittävää muutosta, joka voidaan objektiivisesti arvioida loukkaavaksi. Vähäiset tai tekniset muutokset eivät välttämättä ylitä loukkaamisen kynnyistä. Vaikka moraaliset oikeudet perustuvat ensisijaisesti tekijän henkilökohtaiseen suhteeseen omaan teokseensa, niiden mahdollinen loukkaaminen

arvioidaan objektiivisesti. Tämä tarkoittaa sitä, että loukkauksen arvioinnissa otetaan huomioon kyseisen taiteenalan yleiset käytännöt sekä muutoin hyväksytyt standardit ja näkökulmat, eikä arviointia tehdä pelkästään tekijän henkilökohtaisen kokemuksen tai mielipiteen pohjalta. Objektiivisen arvioinnin kautta tarkastellaan muun muassa teoksen käyttötapaa, muutosten merkittävyyttä ja sitä, voidaanko muutosten katsoa loukkaavan tekijän taiteellista näkemystä tai mainetta. Näin ollen moraalisten oikeuksien rikkomuksia ei määritellä yksinomaan tekijän subjektiivisen tuntemuksen perusteella, vaan loukkaavuuden arvioimisessa käytetään laajempaa yhteiskunnallista ja kulttuurista kontekstia. Respektioikeuden rikkomukset arvioidaan aina tapauskohtaisesti, mikä korostaa tämän oikeuden subjektiivista ja tulkinnanvaraista luonnetta (Harenko & muut, 2024, s. 102-103). Lisäksi on huomioitava, ettei respektioikeus suojaa pelkästään fyysisesti muutettua teosta, vaan se ulottuu myös tapoihin, joilla teos saatetaan yleisön saataville (Tekijäl 2§ 2 momentti). Momentin mukaan respektioikeutta loukataan, jos teos esitetään julkisesti tavalla tai asiayhteydessä, joka vahingoittaa tekijän mainetta tai alkuperäistä tarkoitusta. Teoksen liittäminen moraalisesti kyseenalaiseen yhteyteen, kuten arvomaailmaltaan vastakkaiseen tai tekijän arvojen kanssa ristiriitaiseen kontekstiin, voi loukata respektioikeutta.

3.3.2 Isyysoikeus

Tekijän moraalisisista oikeuksista toinen keskeinen on niin sanottu isyysoikeus, joka tarkoittaa tekijän oikeutta tulla mainituksi teoksensa tekijänä silloin, kun teosta käytetään julkisesti tai siitä valmistetaan kappaleita. tekijänoikeuslain 3 §:n ensimmäisen momentin mukaan tekijän nimi tulee ilmoittaa hänen itsensä toivomalla tavalla aina, kun teosta julkaistaan tai käytetään julkisesti. Tekijällä on oikeus myös päättää, haluaako hän teoksen yhteydessä käytettävän omaa nimeään, nimimerkkiään tai salanimeään. Nimettömänä julkaiseminen on myös tekijän valittavissa (Harenko & muut, 2024, s. 97-98). Isyysoikeuden toteutumisen turvaamiseksi tekijänoikeuslain 7§ on määritelty niin kutsuttu tekijäolettaja. Tämä tarkoittaa, että henkilöä, jonka nimi ilmoitetaan teoksen yhteydessä sen julkaisuhetkellä, pidetään oletusarvoisesti teoksen tekijänä. Tämä oletus

ei kuitenkaan ole lopullinen tai ehdoton, vaan todellinen tekijä voi osoittaa olevansa teoksen luoja myös myöhemmin (Harenko & muut, 2024, s. 99). Isyysoikeudella on usein merkitystä myös taloudellisesti, vaikka kyse ei ole taloudellisesta oikeudesta. Kun tekijä tunnustetaan teoksensa luoja, hänelle kertyy mainetta, mikä voi vaikuttaa positiivisesti hänen uransa kehittymiseen ja siten myös taloudelliseen hyötyyn (Haarmann, 2014, s. 86).

Tekijän nimen mainitseminen teoksen yhteydessä tulee noudattaa kunkin alan yleistä tapaa ja niin sanottua hyvää tapaa. Tämä tarkoittaa käytännössä, että tekijän nimeämistapa vaihtelee eri toimialojen välillä. Esimerkiksi elokuvissa ja televisio-ohjelmissa tekijät yleensä mainitaan lopputeksteissä, kun taas musiikkikappaleiden tekijät mainitaan yleensä kappaleiden julkaisuissa, kuten Cd-levyjien kansiteksteissä tai suoratoistopalveluiden esitystiedoissa. Toisaalta tietokoneohjelmissa tekijöiden, kuten ohjelmoijien, nimien mainitseminen ei ole yleensä alan käytännön mukaista, ellei tästä ole erikseen sovittu (Harenko & muut, 2024, s. 97-98).

3.4 Tekijänoikeuden ominaisuuksia

Tekijänoikeuteen luonteen vuoksi on pidetty tärkeänä määritellä oikeuksien kestosta, siirtymisestä ja luovutuksesta. Luovutus liittyy oleellisesti siihen millä tavalla tekijä voi saada luovasta työstään rahallista korvausta ja millä tavalla oikeus voi siirtyä esimerkiksi konkurssin tai kuoleman takia. Koska tekijänoikeus on hyvin persoonallinen, on pidetty tärkeänä määritellä myös niin moraalisten kuin taloudellistenkin oikeuksien voimassaolosata. Kuoleman jälkeenhän tämän teoksen ja tekijän suhteen voidaan katsoa jossain määrin heikentyvän ja jopa lakkaavan.

3.4.1 Tekijänoikeuden siirtyminen ja luovutus

Tekijänoikeudet ovat lähtökohtaisesti teoksen tekijän yksioikeus koko elinaikansa ajan. Niiden siirtyminen on kuitenkin mahdollista ja siitä on säännelty Suomessa tekijänoikeuslain kolmannessa luvussa. Pääsääntöisesti yksioikeus lakkaa tekijän kuoltua, jolloin tekijänoikeudet siirtyvät kuolinpesälle ja sieltä edelleen perillisille (Tekijäl 41–42 §). Näin ollen tekijänoikeus kuuluu kuolinpesään samalla tavalla kuin muu omaisuus, ja se jaetaan perintö- ja testamenttioikeudellisten sääntöjen mukaan. Alkuperäisen tekijän aikaisemmin luovuttamat oikeudet eivät kuoleman seurauksena raukea ja palaudu. Näin on pyritty varmistamaan se, etteivät oikeuksien saajat saa parempaa asemaa alkuperäiseen tekijään verrattuna (Harenko & muut, 2024, s. 587-588). Moraalisten oikeuksien kohdalla omistajuus siirtyy vainajan perillisille. Koska näitä oikeuksia ei voi luovuttaa, ne säilyvät kuolinpesän oikeuttamien tahojen valvonnassa suoja-ajan päättymiseen asti. Oikeuksien siirtymisessä huomioitavaa on myös se, koska tekijänoikeuksien luonteen katsotaan olevan henkilökohtainen, oikeuksien siirtyminen esimerkiksi konkurssin tai avioeron seurauksena tekijän ollessa elossa ei ole mahdollista (Harenko & muut, 2024, s. 586).

Koska moraalisten oikeuksien luovuttaminen ei pääsääntöisesti ole mahdollista, tekijänoikeuden luovuttaminen liittyy lähtökohtaisesti taloudellisiin oikeuksiin, jotka on mahdollista luovuttaa tekijän haluamassaan laajuudessa joko osittain tai kokonaan. Varallisuusnoikeuden peruseriaatteiden mukaisesti luovutuksen taustalla vaikuttaa sopimusvapauden periaate. Tekijällä on siis oikeus päättää, millä ehdoilla hän siirtää taloudellisia oikeuksiaan toiselle osapuolelle (Harenko & muut, 2024, s. 477). Tyypillinen esimerkki tästä on muusikko, joka luovuttaa levy-yhtiölle oikeuksia, jotta hänen musiikkiaan voidaan julkaista esimerkiksi suoratoistopalveluissa, kuten Spotifyssa.

Lain mukaisessa kokonaisluovutuksessa tekijä luopuu täysin taloudellisista oikeuksistaan teokseen liittyen (Harenko & muut, 2024, s. 479). Esimerkiksi musiikkialalla kokonaisluovutus voi tapahtua levytyssopimuksessa, jossa artisti luopuu kaikista teoksensa taloudellisista oikeuksista levy-yhtiölle. Tällöin artistille jää jäljelle vain

moraaliset oikeudet, ja levy-yhtiöstä tulee teoksen uusi oikeudenhaltija. Levytyssopimus voidaan toteuttaa myös niin, että artisti pitää itsellään Master-oikeudet eli oikeudet äänitteen tuotantoon, mutta luovuttaa julkaisu-oikeudet levy-yhtiölle (Lehtinen, 2011, s. 174-175). Tällöin kyse on osittaisluovutuksesta (Harenko & muut, 2024, s. 479-480). Taloudelliset oikeudet voidaan jakaa paloihin eri tarkoitusta varten. Musiikkikappaleen tekijä voi esimerkiksi luovuttaa kappaleen instrumentaalina toiselle artistille.

Taloudellisten oikeuksien luovuttaminen ei kuitenkaan tarkoita automaattisesti sitä, että vastaanottajalla olisi oikeus luovuttaa saamiaan oikeuksia edelleen kolmannelle osapuolelle. Jos oikeuksien edelleen luovutus on tarkoitus sallia, siitä on erikseen mainittava alkuperäisessä luovutussopimuksessa (TekijäL 28 §). Tekijä voi myös päättää antaa oikeuksiaan niin kutsutun lisenssisopimuksen kautta (Harenko & muut, 2024, s. 480-481). Lisenssisopimuksissa tekijä säilyttää omistusoikeuden teokseen, mutta antaa rajoitetun käyttöoikeuden toiselle osapuolelle esimerkiksi määräajaksi tai tiettyihin maantieteellisiin alueisiin rajattuna. Esimerkkinä tästä ovat suoratoistopalveluiden lisenssit, joiden vuoksi esimerkiksi Netflixin elokuvatarjonta vaihtelee eri maiden välillä.

3.4.2 Tekijänoikeuden voimassaolo

Kuten tekijän elämä, myös tekijänoikeudet päättyvät lopulta. Tekijänoikeuden kesto tarkoittaa sitä ajanjaksoa, jonka ajan tekijä tai tämän oikeudenhaltijat voivat määrätä teoksen käytöstä yksinoikeudella. Tekijänoikeus syntyy automaattisesti, kun teos on riittävän omaperäinen ylittäen niin kutsutun teoskynnyksen, eikä sitä tarvitse erikseen rekisteröidä tai hakea. Koska tekijänoikeus liittyy vahvasti tekijän persoonaan, sen katsotaan suojaavan tekijän henkilökohtaista suhdetta omaan teokseensa. Tekijän kuoleman jälkeen tämä persoonallinen side vähitellen heikentyy, ja tästä syystä tekijänoikeudelle on asetettu määräaika eli suoja-aika. Tämän ajanjakson tarkoituksena on varmistaa, että tekijän perilliset voivat hyötyä teoksen käytöstä myös tekijän menehtymisen jälkeen (Harenko & muut, 2024, s. 595-596). Suoja-ajan päättyessä tekijänoikeudellinen suoja lakkaa, jolloin teos siirtyy vapaasti käytettäväksi niin

sanottuun public domainiin. Tekijänoikeuden rauettua myös moraaliset oikeudet loppuvat, eivätkä tekijän perilliset voi enää valvoa teoksen käyttöä (Harenko & muut, 2024, s. 602).

Tekijänoikeuden päättyminen ja sen vaikutukset voidaan huomata erityisesti tunnettujen teosten keskuudessa (Deb, 2024). Maailmanlaajuisesti tuttu lasten satujen hahmo Nalle Puh (Winnie The Pooh) julkaistiin Yhdysvalloissa ensimmäisen kerran vuonna 1926 ja alkuperäisen teoksen suoja-aika päättyi vuonna 2022. Päätymisen jälkeen hahmoa on käytetty esimerkiksi kauhuelokuvassa (Deb, 2024). Toinen huomattava esimerkki on tunnettujen klassisen musiikin teosten hyödyntäminen musiikissa. Mozartin sekä Beethovenin kaltaisten muusikoiden alkuperäiset teokset ovat pääsääntöisesti vapaasti hyödynnettävissä.

Musiikin kannalta vapautettujen teosten käyttö on kuitenkin monimutkaisempaa, koska riittävän vanhan äänitallenteen löytäminen voi osoittautua hankalaksi ja sävellysteoksen koontaminen esimerkiksi nuottien avulla vaatii tietoa niin musiikin teoriasta kuin itse soittamisestakin. Moni saattaa erehtyä luulemaan esimerkiksi internetistä löytyvää Beethovenin ääninauhaa tekijänoikeudellisesti vapaaksi. Vaikka Beethovenin sävellys on vapaasti käytössä, se ei tarkoita, että toisen ihmisen nauhoitus tai esitys kyseisestä sävellyksestä olisi samalla tavalla vapaasti käytettävissä. Tällaista teosta voidaan suojata esimerkiksi esittävän taiteilijan tai äänitallenteen tuottajan suojalla, mikä kuuluu tekijänoikeuksien lähioikeuksiin (TekijäL 45-46§). Kehittyvän tekoälyn vuoksi tekijänoikeudesta vapaan materiaalin hyödyntäminen voi helpottua tulevaisuudessa. Erilaiset tekoälyjärjestelmät pystyvät luomaan esimerkiksi nuoteista sävellysteoksen, minkä vuoksi vapaiden teosten hyödyntämiseen ei välttämättä tarvita henkilökohtaisia musiikillisia taitoja (Klangio, 2025). Kyseisen aiheen osalta tärkeänä esiin nousevana kysymyksenä on selvittää, ansaitseeko tällainen tekoälyn tuottama tuotos tai sen aikaansaaja niitä suojaavia oikeuksia.

Laissa on lisäksi säädetty sivistyksellisiä ja eettisiä rajoitteita sille, miten vapautuneita teoksia voidaan käyttää, jotta niiden käyttö ei olisi yhteiskunnallisesti tai kulttuurisesti sopimatonta:

« Jos kirjallisen tai taiteellisen teoksen suhteen tekijän kuoltua menetellään julkisesti sivistyksellisiä etuja loukkaavalla tavalla, on asetuksella määrättävällä viranomaisella valta, vaikka tekijänoikeus on lakannut tai sitä ei ole ollut, kieltää sellainen menettely.

Jos se, jota kielto koskee, on siihen tyytymätön, hän voi saattaa asian tuomioistuimen ratkaistavaksi. » (TekijäL, 53§)

Tämän niin sanotun klassikkosuojan avulla voidaan suojata myös teoksia, jotka ovat ajalta ennen tekijänoikeussäntelyn syntymistä, kuten esimerkiksi Beethovenin teoksia (Harenko & muut, 2024, s. 771-773). Kyseisen säntelyn raja on varsin korkea ja sen alle lukeutuvien tapausten rajaaminen on usein vaikeaa ja tapauskohtaista, kuten YK:n ihmisoikeusjulistuksen 27. artiklassa todetaan: ”Jokaisella on oikeus vapaasti osallistua yhteiskunnan sivistyselämään, nauttia taiteista sekä päästä osalliseksi tieteen edistyksen mukanaan tuomista eduista” (Ihmisoikeusliitto, n.d.). Taiteen ja tieteen vapaus rohkaisee olemassa olevan materiaalin hyödyntämiseen, minkä vuoksi pykälän säntelyn käyttö on varsin harvinaista (Harenko & muut, 2024, s. 771-773). Tekijänoikeuslain 66-72§ käsitellään lain soveltamisesta ennen lain voimaantuloa edellettävältä ajalta.

Tekijänoikeuden voimassaolo määräytyy kansainvälisesti erityisesti jo käsittelemäni Bernin sopimuksen seitsemännen artiklan mukaisesti, jonka mukaan tekijänoikeuden suoja-aika on pääsääntöisesti vähintään 50 vuotta tekijän kuolinvuodesta. Sopimuksessa suoja-ajan määrittäminen on kuitenkin osin vapautettu. Pääsääntönä on muistaa sopimuksen vähimmäissuojan sekä kansallisen kohtelun periaatteet, jotka keskenään velvoittavat sopimuksen ratifioineita maita (WIPO 1971, s. 45-51). Euroopan Unionin tekijänoikeusdirektiivit ovat harmonisoineet suoja-ajan jäsenvaltioiden välillä yhdenmukaiseksi. 70 vuoden suoja-aika koskee kaikkien EU-maiden kansalaisia tasavertaisesti (Direktiivi 2006/116/EY). Näin ollen myös Suomessa tekijänoikeuden voimassaolo on asetettu kuoleman jälkeen 70 vuoteen. Tämä sääntö koskee myös

sävelteoksia, kirjallisia teoksia ja muita taiteellisia teoksia. Sävellysteoksia käsitellään tarkemmin Tekijänoikeuslain 43§ toisessa momentissa:

”Sanoitetun sävellysteoksen, jota varten sekä sanoitus että sävellys erityisesti luotiin, tekijänoikeus on voimassa kunnes 70 vuotta on kulunut viimeiseksi kuolleen sanoittajan tai säveltäjän kuolinvuodesta, riippumatta siitä, onko nämä henkilöt nimetty sanoitetun sävellysteoksen tekijöiksi.”

Sävellysteosten kohdalla tekijänoikeuden suoja-aika alkaa kulua viimeksi menehtyneen tekijän kuolinvuodesta, jos teos on tehty useamman tekijän yhteistyönä. Tämä koskee erityisesti teoksia, joissa sanat ja sävellys ovat syntyneet erityisesti toisiaan varten. Jos sävellys ja siihen liitetty sanoitus eivät ole alun perin muodostaneet yhtä teosta, molempien osien suoja-ajat määräytyvät itsenäisesti kunkin tekijän kuolemasta laskettuna (Harenko & muut, 2024, s. 602). Tuntemattomien teosten kohdalla 70 vuoden suoja-aika alkaa teoksen julkaisuvuodesta, ja mikäli teosta ei ole koskaan julkistettu, suoja-aika alkaa sen valmistumisvuodesta (TekijäL 44 §).

3.5 Yhdysvaltojen tekijänoikeudellinen sääntely

Vaikka tekijänoikeudellinen sääntely on Yhdysvalloissakin suurimmilta osin kansainvälisesti hyväksytyjen sopimusten värittävä (17 U.S.C. § 101) ja näin ollen yhtenevä eurooppalaisen lainsäädännön kanssa, on aiheeni kannalta kuitenkin tärkeää ymmärtää pääpiirteittäin sääntelyn muodostuminen myös kyseisessä maassa. Yhdysvaltojen sääntelyjärjestelmä on tapaoikeudellinen, joka korostaa tuomioistuinten ratkaisuja lainsäädännössä (Lexisnexis, 2025). Tekijänoikeuteen liittyvä sääntely perustuu maan omaan tekijänoikeuslakiin, jota Kongressi valvoo. Kongressin alla oleva Yhdysvaltain tekijänoikeusvirasto (U.S. Copyright Office) on liittovaltion virasto, jonka tehtävänä on Yhdysvaltain tekijänoikeuslain hallinnointi. Virasto neuvoo kongressia, tarjoaa tietoa ja apua tuomioistuimille ja toimeenpanoelinten virastoille sekä tekee tutkimuksia kansallisista ja kansainvälisistä tekijänoikeuskysymyksistä (U.S. Copyright Office, 2025c). Sen tehtävänä on edistää luovuutta ja ilmaisunvapautta hallinnoimalla

maan tekijänoikeuslakeja ja tarjoamalla puolueetonta, asiantuntevaa neuvontaa tekijänoikeuslaista ja -politiikasta kaikkien hyväksi (17 U.S.C. § 701).

Tarkennettuna Yhdysvaltojen tekijänoikeusjärjestelmä perustuu Yhdysvaltain perustuslain tekijänoikeuslausekkeeseen, joka antaa kongressille oikeuden myöntää yksinoikeuksia kirjallisten ja taiteellisten teosten luojille edistääkseen tieteen ja taiteen kehitystä (U.S. Const. art. I, § 8, cl. 8). Tätä perustuslaillista on luotu tukemaan Copyright Act of 1976, joka muodostaa nykyisen tekijänoikeuslain rungon (17 U.S.C.). Globaalintavan mukaisesti tekijänoikeussuoja syntyy automaattisesti, kun teos kiinnitetään aineelliseen muotoon, kuten kirjalliseen asiakirjaan, äänitallenteeseen tai digitaaliseen tiedostoon. Tämä tarkoittaa, ettei rekisteröinti ole suojan edellytys, mutta se tarjoaa oikeudellisia etuja, kuten todistusvoiman oikeudenkäynneissä ja mahdollisuuden hakea lakisääteisiä vahingonkorvauksia (17 U.S.C. § 102). Rekisteröinti Yhdysvaltain tekijänoikeusvirastossa onkin suositeltavaa, koska se vahvistaa omistajuuden ja helpottaa oikeuksien valvontaa (U.S. Copyright Office, 2025c). Viraston ylläpitämän rekisterin kautta voi etsiä julkisesti esillä olevia rekisteröityjä teoksia.

Kansainvälisten sopimusten tavoin Yhdysvaltojen tekijänoikeus kattaa monenlaisia luovia teoksia, kuten kirjallisuuden, musiikin, kuvataiteen, elokuvat, ohjelmistot ja arkkitehtoniset luomukset (17 U.S.C. § 102). Suojan keskeinen kriteeri on alkuperäisyys, mikä tarkoittaa, että teoksen tulee olla itsenäisesti valmistettu ja sen tulee olla luovan työn tulos (*Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Co.*, 499 U.S. 340, 1991). Tekijänoikeuden kesto riippuu siitä, milloin ja kenen toimesta teos on luotu. Yksittäisen tekijän kohdalla suoja kestää tekijän eliniän ja 70 vuotta sen jälkeen (17 U.S.C. § 302). Jos teos on tehty osana työsuhdetta (work made for hire), tekijänoikeuden voimassaoloaika on 95 vuotta julkaisusta tai 120 vuotta teoksen luomisesta – kumpi tahansa päättyy ensin. Yhdysvaltain tekijänoikeus eroaa perinteisestä eurooppalaisesta siten, että yllä mainitun work made for hire sääntelyn mukaisesti tekijänoikeus voi syntyä suoraan yritykselle (U.S. Copyright Office, 2021). Suomessa tämä voi tapahtua tekijänoikeuden luovutuksen seurauksena sopimusten avulla (Harenko & muu, 2024, s. 479-480).

Digitaalinen ympäristö on johtanut uusiin sääntelyhaasteisiin, mikä näkyy vuonna 1998 voimaan tullessa Digital Millennium Copyright Act (DMCA) -laissa, jonka pyrkimyksenä on tekijänoikeusien kiertämiseen tarkoitettujen teknisten toimenpiteiden kieltäminen ja verkkopalveluiden vastuullisuuden sääntely. Laki on sisällytetty kuuluvaksi maan tekijänoikeuslakiin (17 U.S.C.). DMCA tarjoaa myös safe harbor -suojan, jonka mukaan internet-palveluntarjoajat eivät ole vastuussa käyttäjien tekemistä tekijänoikeusloukkauksista, jos ne noudattavat määrättyjä ilmoitus- ja poistamismenettelyjä. Laissa voidaan pääpiireittäin nähdä samanlaisia viitteitä Euroopan Unionin DSM-direktiivin (2019/790/EU) kanssa. Yhdysvaltain tekijänoikeusjärjestelmä kehittyi jatkuvasti teknologisten ja oikeudellisten muutosten myötä ja erityisesti tekoälyllä tuotetun sisällön tekijänoikeudellinen asema on ollut viimeaikaisen oikeuskäytännön ja sääntelykeskustelun keskiössä (U.S. Copyright Office, 2024). Tekoälyn ja tekijänoikeuden suhteeseen perehdyn tulevissa kappaleissa neljä ja viisi.

3.5.1 Fair Use

Yhtenä merkittävimpänä säännöksenä tekijänoikeudellisten kysymysten ratkaisemisessa Yhdysvaltain tekijänoikeuslainsäädännössä on 'fair use' eli kohtuullisen käytön periaate, joka sallii tekijänoikeudella suojatun materiaalin rajoitetun käytön ilman oikeudenhaltijan lupaa tietyissä tilanteissa, kuten kritiikissä, kommentoinnissa, uutisoinnissa, opetuksessa, tutkimuksessa ja tieteellisessä työssä (U.S. Copyright Office, 2025b). Tämän periaatteen tarkoituksena on tasapainottaa tekijänoikeuden haltijoiden oikeudet ja yleisön etu luovan työn laajemmassa jakelussa ja käytössä.

Kohtuullista käyttöä arvioidaan aina tapauskohtaisesti ja arvioinnissa otetaan huomioon neljä keskeistä tekijää:

1. **Käytön tarkoitus ja luonne:** Arvioidaan, onko käyttö kaupallista vai voittoa tavoittelematonta opetuskäyttöä. Eryityisesti tarkastellaan, onko käyttö transformatiivista, eli lisääkö se alkuperäiseen teokseen jotain uutta tai muuttaako sen tarkoitusta.
2. **Tekijänoikeudella suojatun teoksen luonne:** Faktapohjaisen materiaalin käyttöä saatetaan pitää oikeutetumpana kuin luovien tai fiktiivisten teosten käyttöä.
3. **Hyödynnetyn osan määrä ja olennaisuus suhteessa koko teokseen:** Sekä käytetyn materiaalin määrä, että sen merkittävyys alkuperäisteoksen kannalta ovat tärkeitä.
4. **Käytön vaikutus alkuperäisteoksen markkina-arvoon tai arvoon:** Tarkastellaan, heikentääkö käyttö alkuperäisteoksen nykyisiä tai potentiaalisia markkinoita (U.S. Copyright Office, 2025b).

Tapausesimerkkinä kohtuullisesta käytöstä ja sen voimasta Yhdysvalloissa on julkisuuteen noussut oikeustaistelu muusikko Roy Orbisonin levy-yhtiön ja 2 Live Crew nimisen yhtyeen välillä. 2 Live Crew oli kopioinut suuren osan Roy Orbisonin maailmankuulusta kappaleesta *'Oh, Pretty Woman'* ja tehnyt siitä parodiaversiion. Maan korkein oikeus totesi parodiaversiion lukeutuvan fair use sääntelyn alaisuuteen, minkä seurauksena 2 Live Crew voitti oikeustaistelun (Campbell v. Acuff-Rose Music, Inc. 510 U.S. 569, 1994). Fair use pitää siis sisällään esimerkiksi parodiat ja karikatyyrit. Kohtuullisen käytön käsite ei näy Suomen eikä Euroopan Unionin lainsäädännössä, vaan se on sisällytetty lakiin eri tavoin, kuten tekijänoikeuslain 4§ suomessa osoittaa.

Yhdysvalloissa tekoälyä kehitettäessä tehtävän tiedonlouhinnan ja -keruun on katsottu lukeutuvan fair use doktriinin alaisuuteen. Parhailaan käynnissä olevan oikeuskamppailun ChatGPT:n valmistaman OpenAI:n ja New York Timesin välillä odotetaan antavan selkeyttä tiedonkeruulle. OpenAI oli käyttänyt luvatta uutislähteen julkaisuja kehittääkseen tekoälyään. Tapauksessa New York Times väittää asiassa tapahtuneen tekijänoikeusrikkomus. Vastaavasti OpenAI väittää tiedonkeruun lukeutuvan fair use sääntelyn alaisuuteen (Reed, 2024).

3.5.2 Tuomioistuinten voima Yhdysvalloissa

Kuten jo mainitsin, tuomioistuinten ratkaisuilla on tärkeä asema Yhdysvaltain lainsäädännössä. Hyvänä esimerkkinä voidaan pitää oikeustapausta 'Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Co. (499 U.S. 340, 1991)', jonka seurauksena luovan ilmaisun sekä alkuperäisyyden merkityksellisyys kasvoivat Yhdysvalloissa tekijän oikeuden saavuttamisen edellytyksenä. Tapauksessa *Feist Publications v. Rural Telephone Service Co.* käsiteltiin kysymystä siitä, voiko puhelinluettelon kaltainen tietokokoelma saada tekijänoikeussuojaa. Rural Telephone, julkinen puhelinyhtiö, julkaisi oman asiakasluettelonsa aakkosjärjestyksessä. Feist Publications halusi käyttää näitä tietoja oman alueellisen hakemistonsa kokoamiseen ja otti tietoja Ruralin luettelosta ilman lupaa. Rural nosti kanteen tekijänoikeuden loukkauksesta (*Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Co.*, 499 U.S. 340, 1991).

Korkeimman oikeuden päätöksessä ilmenee, etteivät pelkät faktat eivät ole tekijänoikeuden suojaamia, ja että tekijänoikeussuoja edellyttää aina alkuperäistä luovaa panosta. Vaikka faktapohjaiset kokoelmat voivat tietyissä tilanteissa saada suojaa, tämä koskee vain tilanteita, joissa tietojen valinta, ryhmittely tai esitystapa on luovasti toteutettu. Tapauksessa puhelinnumeroiden esittäminen aakkosjärjestyksessä ei täyttänyt luovuuden minimivaatimusta. Näin ollen Ruralin kokoelmaa ei pidetty tekijänoikeudellisesti suojattavana. Tapauksen seurauksena faktapohjaisten kokoelmien suoja pieneni ja vastakkaisesti alkuperäisyyden sekä luovuuden merkitys korostui. Korkein oikeus totesi päätöksessään myös sen, ettei työ ja siihen käytetty vaiva (*sweat of the brow*) yksinään oikeuta tekijänoikeuteen (*Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Co.*, 499 U.S. 340, 1991). Ratkaisulla on ollut huomattavia vaikutuksia luovuskäsitteen määrittelyyn (Aistars, 2024) lisäksi myös tiedon vapaalle saatavuudelle ja digitaalisten tietokantojen sääntelyyn (U.S Copyright Office., 1997, s. 7-17).

3.5.3 Ihmistekijän tärkeys

Tapauksessa *Thaler v. Perlmutter* (United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit, 2023) käsiteltiin ihmistekijän tärkeyttä ja erityisesti sitä, voiko tekoälysovellus voi olla tekijänoikeuslain tarkoittama tekijä. Tapauksen taustalla oli tekijänoikeusrekisteröintihakemus Stephen Thalerin kehittämän *'Creativity Machine'* -nimisen tekoälyjärjestelmän tuottamalle tuotokselle *'A Recent Entrance to Paradise'*. Thaler oli hakenut suojaa tuotokselleen ilmoittaen tekijäksi vain tekoälyjärjestelmän. Tekijänoikeusvirasto kuitenkin hylkäsi vedoten siihen, että tekijänoikeuslain mukaan tekijän on oltava ihminen. Thaler valitti päätöksestään tuomioistuimeen.

Valitustuomioistuin hyväksyi tekijänoikeusviraston tulkinnan ja totesi, että Yhdysvaltain vuoden 1976 tekijänoikeuslaki edellyttää tekijältä nimenomaisesti ihmisyyttä. Lakia ei ole mielekästä soveltaa, jos tekijä olisi muu kuin ihminen, koska esimerkiksi tekijän elinikään, kansalaisuuteen ja perintöoikeuteen liittyvät säädökset ovat merkityksellisiä vain ihmisten kohdalla (United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit, 2023, s. 9–13). Tuomioistuin torjui Thalerin väitteen, jonka mukaan tekijä käsitettä ei olisi välttämätöntä rajata pelkästään ihmisiin. Thaler perusteli kantaansa muun muassa sen mukaan miten sanakirjassa määritellään tekijä. Hän käytti hyväkseen myös lainsäädännössä olevaa *work made for hire* säännöstä, joka mahdollistaa tekijänoikeuden syntymisen yritykselle. Tuomioistuin korosti, että tekijänoikeuslakia tulee tulkita kokonaisuutena eikä yksittäisten määritelmien kautta ja sitä, että jopa *work made for hire* sääntelyn mukaiset teokset edellyttävät aina alun perin ihmistekijää (United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit, 2023, s. 16–18). Lopputuloksena Thalerin valitus hylättiin ja tekijänoikeusviraston alkuperäinen päätös jäi voimaan (United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit, 2023, s. 24).

4 Tekijänoikeuteen vaikuttava tekoälyn sääntely

Tekoäly, sen kehittäminen sekä siihen liittyvän asianmukaisen sääntelyn kysymykset ovat olleet uutisten aiheena aina 2020-luvun taitteen niin sanotun modernin AI boomin alkamisesta lähtien. Alan teknologiset harppaukset ovat herättäneet kysymyksiä niin mahdollisuuksien kuin pelkojenkin saralla, mikä on johtanut sääntelyn oikeellisuuden kyseenalaistamiseen. Huolta on herättänyt nykyisen sääntelyn kattavuus ja sen jälkeen jääminen teknologian kehittyessä yhä kiihtyvällä tahdilla (Rusanen, A.-M, 2023).

Rusasen mukaan (2023) Tekoälyyn liittyvää sääntelyä on kuitenkin kehitetty jo pidemmän aikaa ja voimassa olevan sääntelyn avulla on pystytty ehkäisemään haitallisimpien käyttömuotojen hyödyntäminen. Esimerkkinä tästä voidaan pitää sijoitusneuvontaa, jossa MiFID 2 direktiivin avulla pyritään Euroopan Unionissa sääntelemään roboneuvontaa sekä siihen liittyviä algoritmeja (European Parliament, 2021). Myös tekijänoikeuden kohdalla on lainsäädännössä otettu huomioon tulevaisuuden näkymät ja pyritty luomaan sääntelyn sanamuodosta sellainen, että se ottaisi huomioon myös alati muuttuvan teknologian. Sandra Wachter osoittaa kuitenkin artikkelissaan *'Limitations and Loopholes in the EU AI Act and AI Liability Directives: What This Means for the European Union, the United States, and Beyond'* (2024), että tekoälyyn liittyvässä sääntelyssä on parantamisen varaa jopa tuoreen Euroopan Unionin aikaansaaman tekoälylainsäädöksen jälkeenkin.

Nykyinen tekijänoikeudellinen sääntely rajoittaa tekijänoikeuden syntymisen ainoastaan luonnolliselle henkilölle, ja näin ollen tekoälyn kaltaiset algoritmit eivät voi saada tekijänoikeuksia (Mäki-lohiluoma, 2024, s. 61-62; 17 U.S.C.). Ihmistekijän puutteellisuus on johtanut siihen, että moni tekoälyn avulla tuotettu tuotos on jäänyt tekijänoikeudettomaksi. Kysymykseksi onkin noussut esimerkiksi, kenelle tekoälyn luomien tuotosten oikeudet kuuluvat, vai pitäisikö niiden jäädä vapaaseen käyttöön. Lisäksi on keskusteltu ihmistekijän oikeuksista tekoälyyn liittyen. Saako tekoälyä kouluttaa antamalla sille tekijänoikeudellisia teoksia, sekä missä määrin tekoälyn luomat

ja julkaisemat tuotokset voivat rikkoa olemassa olevia tekijänoikeuksia, jos ne ovat johdannaisia keskenään.

4.1 Tekoölyn käyttötapoja musiikissa

Yllä olevia tekoölyn tuomia ongelmia kuvastaa hyvin huhtikuussa 2023 julkaistu kappale *'Heart On My Sleeve'*, joka oletettiin olevan muusikoiden Drake ja The Weekend luoma kappale. Teos julkaistiin usealla eri suoratoistopalvelulla ja saavutti kuuntelijoiden keskuudessa suurta huomiota. Pian julkaisun jälkeen kävi kuitenkin ilmi, että kappale olikin luotu tekoölyn avulla. Tekoölyn käyttäjä, tunnettu sosiaalisen mediapalvelun TikTok nimellä *'Ghostwriter677'*, oli syöttänyt nimenomaisten artistien teoksia tekoöllylle, minkä avulla algoritmi oli oppinut matkimaan artistien tyyliä, ääntä sekä sanoituksia. Kappale poistettiin suoratoistopalveluista artistien levy-yhtiöiden valituksen jälkeen, koska sen katsottiin kopioineen Metro Boomin nimisen artistin tuottajan tunnistetta. Tapaus nosti esiin tekoölyn sääntelyyn liittyviä kysymyksiä ja nostatti skeptisyyttä tekoölyä kohtaan. Kyseisten artistien teoksia sekä tyylejä käytettiin hyväksi syöttämällä ne tekoöllylle, jonka avulla tekoöly pystyi luomaan samankaltaisen tuotoksen artistien edellisten töiden kanssa. Koska kappale ei ollut kopio, artistien levy-yhtiö ei omaa siihen oikeuksia. Samalla voidaan kuitenkin todeta Yhdysvaltojen tekijänoikeusneuvoston päätöksen mukaisesti, ettei tekoölyn valmistama teos voi saada tekijänoikeudellista suojaa, joten kappale jää oletettavasti ilman suojaa vapaaseen käyttöön. Tuottajan tunnisteiden rikkominen on kuitenkin tähän asti pitänyt kappaleen poissa erilaisilta suoratoistopalveluilta (Coscarelli, 2023).

Kuten kappaleen kolme alussa mainitsin, musiikki on moniulotteinen taiteenala, mikä tekee siitä mielenkiintoisen sääntelyn osalta. Moniulotteisuus vaikuttaa olennaisesti myös tapoihin, joilla tekoölyä voidaan musiikissa hyödyntää. Yllä oleva *Heart on My Sleeve* esimerkki tekoölyn luomasta kappaleesta kuvaa hyvin tapoja, jolla tekoölyä voidaan hyödyntää musiikissa. Tekoöly ei ollut luonut vain kappaleessa olennaisena osana olevia sanoituksia, vaan se oli onnistunut myös tuottamaan kappaleen

instrumentaalien sekä matkimaan asianomaisten artistien ääniä. Tapauksessa nousee esiin vahvasti myös tekijänoikeudellisen materiaalin hyödyntäminen tekoälyn koulutuksessa (Coscarelli, 2023).

Tekoälyllä voidaan siis katsoa olevan kyvykkyys luoda melodioita, komplekseja ääniraitoja & sanoituksia, sekä kopioida ja matkia olemassa olevia teoksia tunnistamalla niiden ominaisuuksia. Tämän lisäksi tekoälyllä voidaan muuttaa teoksen esitystapaa, minkä voi helpottaa teosten saataville saattamista. Klangio nimisen yrityksen tekoälymallit pystyvät skannaamaan eri soittimilla tuotettuja ääniä ja luomaan niistä valmiita nuotteja (Klangio, 2025). Käytännössä tämä tarkoittaa, että kitaraa kuuloperäisesti soittava voi kätevästi saada luodulle melodialleen nuotit. Vastaavasti tekoälyllä voi olla mahdollista myös luoda ääniä nuottien pohjalta, mikä helpottaa esimerkiksi aikaisemmin mainitsemiä vanhojen ja vapaasti käytössä olevien teosten hyödyntämistä.

4.2 Tekoäly käsitteenä

Tekoälyn pioneeri Geoffrey Hinton on kuvannut tekoälyä seuraavalla tavalla: “the way AI now works is instead of programming the computer, you show it lots of examples, it changes the connection strengths and it learns to produce the right answers without you ever programming.” (Arruda, 2017). Yleisesti tekoäly mielletään koneena, jonka tarkoitus on ihmismielen imitoiminen. Suomen Valtioneuvoston ja tutkimustoiminnan raportin mukaan tekoäly pyrkii hyödyntämään älylliseen elämään liitettäviä ominaisuuksia, kuten luomis-, sekä oppimiskykyä itsensä kehittämisen tarkoituksena. Käsitteelle on monta määritelmää ja sen on katsottu sisältävän lukuisia eri teknologioita (Ailisto & muut, 2018, s. 1–8). Euroopan Unioni on vastikään määritellyt tekoälyjärjestelmän uuden tekoälysäädöksensä kolmannessa artiklassa seuraavalla tavalla:

« ”Tekoälyjärjestelmä” on konepohjainen järjestelmä, joka on suunniteltu toimimaan käyttöönoton jälkeen vaihtelevilla autonomian tasoilla ja jossa voi ilmetä mukautuvuutta käyttöönoton jälkeen ja joka pääättelee vastaanottamastaan syötteestä eksplisiittisiä tai implisiittisiä tavoitteita varten, miten tuottaa tuotoksia, kuten ennusteita, sisältöä, suosituksia tai päätöksiä, jotka voivat vaikuttaa fyysisiin tai virtuaalisiin ympäristöihin. » (EU, 2024/1689).

Tekoälyn luonnetta uutena ilmiönä kuvaa hyvin se, että kyseessä on vielä virallisten tahojen osalta varsin määrittelemätön käsite. Tekoälyssäädöksessä käytetyn määritelmän voidaan kuitenkin olettaa vakiintuvan ainakin EU:n tasolla viralliseksi käsitteeksi (Mäki-Lohiluoma, R, 2024, s. 4).

Tekoälystä puhuttaessa on hyvä ymmärtää muutamia käsitteitä, kuten koneoppimisen (machine learning) sekä syväoppimisen (deep learning) käsitteet. Koneoppimisella tarkoitetaan tietokonealgoritmien tutkimusta, joiden avulla voidaan automatisoida analyyttisten mallien rakentamista. Tällaiset mallit perustuvat usein joukkoon sääntöjä, menettelytapoja tai kehittyneitä matemaattisia funktioita, joiden avulla voidaan tunnistaa datasta merkittäviä ilmiöitä tai ennustaa tulevaa käyttäytymistä. Mallit tekevät ennusteita analysoimalla niille syötettyä aineistoa. Syväoppiminen on koneoppimisen osa-alue, joka hyödyntää keinotekoisia neuroverkkoja jäljitelläkseen ihmisaivojen oppimisprosesseja. Syväoppimismallit kykenevät oppimaan rakenteita ja tulkitsemaan esitysmuotoja suoraan raakadatan pohjalta. Näiden mallien monimutkaisuuden vuoksi niiden toimintaa ja tuloksia on usein hyvin vaikea ennustaa tarkasti tietyissä tilanteissa (Saw & Lim, 2024, s. 3-5).

Prompt

professional photo, bespectacled cat in a robe reading the Sunday newspaper and smoking a pipe, foggy, wet, stormy, 70mm, cinematic, highly detailed wood, cinematic lighting, intricate, sharp focus, medium shot, (centered image composition), (professionally color graded), ((bright soft diffused light)), volumetric fog, hdr 4k, 8k, realistic

Output

Kuva 1 kuvankaappaus Yhdysvaltojen tekijänoikeusviraston raportista (U.S. Copyright Office, 2025a).

Yhdysvaltojen tekijänoikeusvirasto käytti kyseistä Kehote/kuva yhdistelmää esimerkkinä tekoälyn lopputuloksen arvaamattomuudesta. Tekoälylle annettujen kehotteiden lisäksi kuvassa on monia yksityiskohtia, esimerkiksi ihmiskäsi pitelemässä lehteä, mitkä tekoäly on lisännyt käskyttä. Syytä tekoälyn tekemille päätöksille on vaikea löytää, mikä viestii siitä, ettei ihminen huolimatta, varsin ekstensiivisestä neuvonnasta, pysty vaikuttamaan tekoälyn tuottamaan lopputulokseen (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 19-20). Tekoälyalgoritmit voivatkin tuottaa lopputuloksia, joita niiden kehittäjätäkään eivät ole osanneet selittää. Kyseessä olevaa ilmiötä on alettu kutsua "mustan laatikon" -ongelmaksi (Saw & Lim, 2024, s. 3-5).

4.2.1 Tekoälyn kyvykkyys

Roosa Mäki-lohiluoma (2024, s. 60) esittää artikkelissaan tekoälyn tuotosten suojaamisesta; jos tekoälyn tuotokseen ei voida yksiselitteisesti yhdistää ihmistä, voidaan miettiä, onko kyse erilaista sääntelyä vaativasta toiminnasta, kuin tapauksessa, jossa ihminen on käyttänyt tekoälyä hyödykseen tuotoksen luomisessa. Itsenäisen tekoälyn taustalla ei yksinkertaistetusti nähdä merkittävää ihmispanosta ohjelmointia, käynnistystä tai yksinkertaista käskyä lukuun ottamatta. Huomioitava seikka on kuitenkin

se, että tekoölyavusteisen ja itsenäisesti toimivan tekoölyn välille sijoittuu eri autonomiatasolla ja eri tavalla toimivia järjestelmiä, minkä pakottaa tapauskohtaiseen arviointiin (Mäki-lohiluoma, 2024, s. 68-69).

Tekoölyn määrittely on tärkeää, jotta ymmärretään kyseisten järjestelmien kyvykkyys. Erilaiset tietokoneet sekä järjestelmät, kuten FL Studio, ovat jo vuosia toimineet artistien apuna luovan työn kehittämisessä. FL studion kaltaiset audiopohjaiset käyttöliittymät ovat kuitenkin toimineet vain avustavana alustana ihmisen tekemälle luomistyölle. Käyttöliittymät eivät sisällä tekoölylle ominaisia oppimis-, sekä kriittisiä elementtejä. Tekoölyn kyvykkyys oppia sekä luoda ihmisälyn kaltaisia tuotoksia itsenäisesti on monta askelta FL Studion kaltaista käyttöliittymää ylempänä (Royal Institution, 2023).

Tällainen kyvykkyys on saavutettu muun muassa generatiivisten adversaaliverkkojen (Generative Adversarial Network – GAN) avulla (Kallioniemi, I, 2022, s. 125). Kyseisessä Kallioniemen (2022, s. 125) esimerkissä kaksi erillistä järjestelystä osallistuvat luomisprosessiin antamalla palautetta ja korjaamalla toinen toisiaan halutun lopputuloksen aikaansaamiseksi. Järjestelmät kehittävät luomistyötään niille syötettyjen tietojen, kuten tekijänoikeudellisten teosten avulla. Luomistyötä voi yksinkertaistetusti verrata esimerkiksi maisterin tutkielman opponointi/alustus osioon, jossa käsitteillä olevaa työtä kehitetään kommentoinnin kautta.

4.2.2 Tekoölyavusteisuus

Käsite tekoölyavusteinen (AI-Assisted), toistuu aiheen relevantissa kirjallisuudessa yhtenä. Tekoölyavusteisella tuotoksella tarkoitetaan tässä kontekstissa tuosta, joka on ihmisen toimesta luotu käyttämällä tekoölyä (Mäki-lohiluoma, 2024, s. 60). Se eroaa itsenäisestä tekoölyn tekemästä tuotoksesta siten, että ihminen on ollut luomistyön ratkaisevassa roolissa mukana muutenkin kuin ohjelmoijana esimerkiksi antamalla tekoölylle kehotuksia (prompt) ja jakamalla sille ideoita. Tekoölyavusteisesta tuotoksesta pitäisi olla nähtävissä ihmisen omaperäisyys sekä luovan työn jälki, jolloin voidaan sanoa

ihmisen säilyttäneen riittävän hallinnan teoksen valmistuksesta sekä sisällöstä Saw & Lim, 2024, s. 8). Tekoölyavusteinen tuotos on alan aallonharjalla, koska ihminen on pystynyt muokkaamaan sitä antaen teoskynnyksen täyttymiseen tarvittavia luovia valintoja. Tekoölyavusteisia tuotoksia ja niiden tekijänoikeudellista asemaa tarkastellaankin usein tapauskohtaisesti (Mäki-lohiluoma, 2024, s. 70).

4.3 Euroopan Unionin tekoölysäätely

Euroopan Unionia on pidetty tekoölyn sääntelyn edelläkävijänä, sillä se on valmistellut kokonaisvaltaista tekoölyä koskevaa sääntelyä (AI Act – Tekoölysäädös) jo vuodesta 2021 (Euroopan Parlamentti, 2023). Huhtikuussa 2021 Euroopan komissio ehdotti ensimmäistä EU tekoölyä koskevaa sääntelykehystä. Sen mukaan eri tilanteissa käytettävät tekoölyjärjestelmät tulisi analysoida ja luokitella käyttäjille aiheutuvan riskin perusteella. Tämän riskiperusteisen lähestymistavan mukaan tekoölyjärjestelmät luokitellaan hyväksymättömän riskin, korkean riskin, rajoitetun riskin ja vähäisen riskin luokkiin. Riskitasojen tunnistamisen tarkoituksena on sääntelyn määrä erilaisissa ohjelmistoissa (Artificial Intelligence Act, 2025). Samalla asetus pyrkii lisäämään läpinäkyvyyttä sekä avoimuutta, jotta tekoölyn käyttäminen ja hyödyntäminen olisi osapuolten osalta selkeää. ”Tekoölyn luoma tai muokkaama sisältö (esimerkiksi kuvat, ääniraidat tai videot) tulee merkitä selvästi, jotta käyttäjät tietävät, milloin kuluttavat tekoölyyn pohjautuvaa sisältöä.” (Euroopan Parlamentti, 2023). Tekoölyn uuden sääntelyn täytäntöönpanoa tukemaan on perustettu Euroopan tekoölyvirasto. Tämän lisäksi toimisto edistää kansainvälistä yhteistyötä sekä tekoölyn turvallista kehittämistä (Euroopan Komissio, n.d.).

Erityisesti läpinäkyvyyden lisäämisen voidaan katsoa vaikuttavan tekijänoikeutta koskeviin kysymyksiin. Sääntelyyn kytkeytyvässä EU:n kesällä 2024 annettussa asetuksessa (2024/1689) tunnistetaan myös tekijänoikeudellisia tekoölyn tiedonkeruuseen liittyviä riskejä,

« Yleiskäyttöiset tekoälymallit, erityisesti suuret generatiiviset tekoälymallit, jotka pystyvät tuottamaan tekstiä, kuvia ja muuta sisältöä, tarjoavat ainutlaatuisia innovointimahdollisuuksia mutta myös haasteita taiteilijoille, kirjailijoille ja muille luovan sisällön tekijöille sekä sille, miten heidän luovaa sisältöään luodaan, levitetään, käytetään ja kulutetaan. Tällaisten mallien kehittäminen ja kouluttaminen edellyttää valtavia määriä tekstiä, kuvia, videoita ja muuta dataa. Tekstin- ja tiedonlouhintatekniikoita voidaan tässä yhteydessä käyttää laajasti tällaisen tekijänoikeudella ja lähioikeuksilla suojatun sisällön hakemiseen ja analysointiin. Tekijänoikeudella suojatun sisällön käyttö edellyttää asianomaisen oikeudenhaltijan lupaa, paitsi jos sovelletaan asiaankuuluvia tekijänoikeutta koskevia poikkeuksia ja -rajoituksia. Direktiivillä (EU) 2019/790 otettiin käyttöön poikkeuksia ja rajoituksia, jotka sallivat tietyin edellytyksin kappaleenvalmistamisen ja otteiden ottamisen teoksista tai muusta aineistosta tekstin- ja tiedonlouhintaa varten. Näiden sääntöjen mukaan oikeudenhaltijat voivat päättää varata itselleen oikeudet teoksiinsa tai muuhun aineistoonsa tekstin- ja tiedonlouhinnan estämiseksi, ellei tätä tehdä tieteellistä tutkimusta varten. Jos nämä oikeudet on nimenomaisesti ja asianmukaisesti varattu, yleiskäyttöisten tekoälymallien tarjoajien on saatava oikeudenhaltijoilta lupa, jos ne haluavat toteuttaa tällaisia teoksia koskevan tekstin- ja tiedonlouhinnan. » (105: 2024/1689).

GPAI-malli tarkoittaa tekoälymallia, joka on koulutettu laajamittaisesti suurella tietomäärällä hyödyntäen itseohjautuvaa oppimista. Tämän kaltaisia yleiskäyttöisiä tekoälymalleja voidaan hyödyntää asetuksen mukaisissa korkean riskin tekoälyjärjestelmissä. Tästä syystä GPAI-järjestelmien tarjoajien tulee huolellisesti varmistaa, että heidän yleiskäyttöiset tekoälymallinsa täyttävät lakisääteiset vaatimukset ja sääntelyvelvoitteet. Sääntely sisältää mallin koulutus- ja testausprosessien sekä arviointitulosten asianmukaisen dokumentaation. Asianmukaisella dokumentaatiolla pyritään varmistamaan tekoälyn kehittämiseksi käytetyn tekijänoikeudellisen materiaalin oikeuksien turvaaminen. GPAI-mallin tarjoajien on lisäksi laadittava tarvittavat tiedot ja asiakirjat, joita tarvitaan jatkokehittäjille, jotka aikovat integroida GPAI-mallin osaksi omia järjestelmiänsä. Tällä pyritään mahdollistamaan järjestelmien ominaisuuksien ja rajoitteiden ymmärtäminen sekä sääntelyn noudattaminen myös jälkimarkkinoilla. Samalla GPAI-mallien tarjoajien tulee määritellä käytännöt tekijänoikeusdirektiivin noudattamiseksi, jotta voidaan varmistaa tekoälymallien lainmukainen toiminta (Artificial Intelligence Act, 2025).

4.3.1 Itsenäiset- ja tekoölyavusteiset tuotokset

Tekijänoikeuden näkökulmasta tekoölyn itsenäiset teokset eivät nykyisen lainsäädännön vuoksi nauti tekijänoikeudellista suojaa, koska niiden takaa puuttuu ihmistekijä (Mäki-lohiluoma, 2024, s. 68). Mäki-lohiluoma (2024, s. 69) esittää kuitenkin, että tekoölyn ohjelmoijan luovat valinnat voisivat olla vaikuttavassa asemassa tekijänoikeuden myöntämisessä. Jos tekoölyn itsenäisissä teoksissa voisi olla nähtävissä ohjelmoijan omaperäiset valinnat, tekijänoikeus voisi syntyä ja tuotokset voisivat saavuttaa tekijänoikeudellisen aseman. Korostettava on kuitenkin sitä, että tällaisia tilanteita olisi katseltava aina tapauskohtaisesti.

Euroopan Unioni on tähän mennessä jättänyt kentän avoimeksi tekoölyavusteisista tuotoksista puhuttaessa. Erillistä tekijänoikeussäätelyä ei ole vielä kehitetty eivätkä Euroopan unionin tuomioistuimet ole antaneet asiaa koskevia päätöksiä tai arvioita (Mäki-lohiluoma, R. 2024, s. 58). Toisaalta Euroopan komissio on käsitellyt nykyisen lainsäädännön kapasiteettia raportissaan *'Trends and developments in artificial intelligence: challenges to the intellectual property rights framework'* (Hartmann, Allan, Hugenholtz, Quintais, & Gervais, 2020, s. 70-78). Raportin mukaan nykyinen lainsäädäntö antaa mahdollisuuden suojata tuotoksia, joiden aikaansaaminen on vaatinut tekoölyä, kunhan tuotoksen voidaan katsoa heijastavan ihmisen tekemiä luovia valintoja. Tekijänoikeudellinen suoja voidaan todennäköisesti saavuttaa riippumatta siitä missä tuotantoprosessin vaiheessa - tai kuinka merkittävässä asemassa tekoöly luomisprosessin aikana on. Huomattavaa raportissa on sananmuoto AI-assisted, jolla viitataan aikaisemmin esille tuomaani tekoölyavusteisuuteen. Täysin itsenäisen tekoölyn tuottama tuotos ei lukeudu raportissa tekijänoikeudellisesti hyväksytyksi nähtyyn tekoölyn hyödyntämiseen (Hartmann, C. & muut 2020, s. 70). Tekoölyavusteisten tuotosten suojan saamisen kantaa perustellaan esimerkiksi Euroopan Tuomioistuimen aikaisemmalla oikeustapauksella, jonka mukaan koneen apu luovan työn valmistamisessa on täysin sallittua tietyin rajaehdoin (Council of European Union, 2011).

(Hugenholtz, & Quintais, 2021, s. 1200-1206) esittävät artikkelissa *'Copyright and Artificial Creation: Does EU Copyright Law Protect AI-Assisted Output?'* nelivaiheisen testin (Four-step test), jonka avulla voidaan selvittää voiko tekoölyavusteinen tuotos saada teoksen aseman ja tekijänoikeudellisen suojan. Hugenholtzin ja Quantisin (2021) Euroopan Unionin sääntelyn rajoissa tehtävä testi toimii myös todisteena siitä, että olemassa olevan Euroopan Unionin lainsäädännön avulla voidaan vastata tekoölyn luomiin kysymyksiin.

Hugenholtzin ja Quantisin (2021, s 1200-1206) mukaan testissä on neljä kriteeriä, jotka täytyessään mahdollistavat tekijänoikeudellisen suojan antamisen tekoölyavusteiselle tuotokselle. Ensimmäisen kriteerin mukaan tekoölyavusteinen tuotos on oltava kirjallisella, tieteellisellä tai taiteellisella alalla luotu. Toiseksi sen on oltava ihmistyön tulos. Ihmistyön tulos ei Hugenholtzin ja Quantisin (2021, s 1200-1206) mukaan tässä kontekstissa tarkoita sitä, etteikö tekoöly tai konetta olisi voitu käyttää hyväksi työtä tehdessä. Kolmantena, työn on pitänyt syntyä ihmisen luovien valintojen seurauksena, ja neljäntenä luovien valintojen on näytävä työn lopputuloksessa.

Tutkijoiden mukaan kaksi ensimmäistä kriteeriä täyttyvät varsin helposti. Kolmas kriteeri on tärkein: Luovat valinnat voivat ilmetä luomisprosessin eri vaiheissa, kuten valmistelussa, toteutuksessa ja viimeistelyssä. Näin ollen ideoiden ainutlaatuinen yhdistäminen luomisprosessin eri vaiheissa voi riittää siihen, että lopputulos katsotaan EU:n tekijänoikeuslain suojaamaksi teokseksi. Luovien valintojen tekeminen eri vaiheissa tulisi johtaa neljänteen kriteeriin eli ihmisen valintojen näkyvyyteen viimeistellyssä tuotoksessa. Tekoölyn täysin itsenäisestä toiminnasta luomisprosessin eri osissa huolimatta tekoölyavusteinen tuotos saattaa saada tekijänoikeudellisen suojan, Jos tuotoksen taustalle voidaan paikantaa ihminen. Hugenholtz ja Quantis (2021, s 1200-1206) muistuttavat kuitenkin, että pelkkä nelivaiheisen testin läpikäyminen ei tarkoita automaattisesti tekijänoikeudellisen suojan saamista, vaan jokainen arviointi on loppujenlopuksi tapauskohtaisesti Euroopan tuomioistuimen päätettävissä.

4.3.2 Euroopan Unionin jäsenmaiden tuottama kysely

Vaikka Euroopan Unionissa tekijänoikeuden sekä tekoälyn suhde on jätetty paikoin avoimeksi, on tulevaisuuden merkkejä silti nähtävissä. Euroopan Neuvoston tuottamassa kyselyssä talvella 2024, tiedusteltiin jäsenmaiden suhtautumista Euroopan nykyisen lainsäädännön riittävyyttä tekoälyn ja tekijänoikeuden suhteen. Kyselyssä kävi ilmi jäsenmaiden yhteneväinen suunta siitä, että tekijänoikeuden saavuttamiseksi tarvitaan vahva ihmispanos, eikä tekoäly itsenäiset tuotokset voi saavuttaa tekijänoikeudellista suojaa (Council of the European Union, 2024, s. 3). Jäsenmaiden olivat sovussa myös nykyisen lainsäädännön riittävyyden kanssa, mutta korostivat sitä, että tulevaisuudessa yhtenäinen ja uusi sääntely tulisi olemaan tarpeellista alueen harmonian kannalta (Council of the European Union, 2024, s. 29).

Useimmat jäsenvaltiot katsovat, että nykyinen EU:n tekijänoikeuskehys, erityisesti DSM-direktiivi (2019/790/EU), tarjoaa riittävän perustan tekoälyn ja tekijänoikeuksien yhteensovittamiseen. Jäsenvaltiot ovat yksimielisiä siitä, että vain ihmisen merkittävällä panoksella tuotetut teokset voivat saada tekijänoikeussuojan. Täysin tekoälyn luomille sisällöille ei tule myöntää uusia suoja-oikeuksia, kuten sui generis -oikeuksia. EU:n nykyinen lähestymistapa tukee periaatetta, jonka mukaan tekijänoikeuden ydin perustuu ihmisen luovuuteen (Council of the European Union, 2024, s. 5).

Eriäviä mielipiteitä jäsenvaltioiden välillä on esimerkiksi siinä pitäisikö tekoälyn tuottamalle sisällölle asettaa lisämerkintävaatimuksia nykyisen tekoälyasetuksen (AI Act) lisäksi. Osa jäsenvaltioista kannattaa pakollisia merkintä- ja vesileimavaatimuksia, kun taas toiset katsovat, että tällaisten sääntöjen täytäntöönpano ja valvonta olisi hankalaa. Keskeinen huolenaihe on varmistaa, että tekijänoikeuksien haltijoiden oikeudenmukaiset korvaukset on taattu, kun heidän teoksiaan käytetään tekoälymallien koulutukseen (Council of the European Union, 2024, s. 21). Tulevaisuudessa tekoälyn kehittäjillä voisi olla vastuu pystyä osoittamaan, ettei heidän mallejaan ole koulutettu suojatulla sisällöllä (Council of the European Union, 2024, s. 27). Huolenaiheiden

perusteella voidaankin päätellä, että Euroopan tekoälysäädös ei välttämättä nauti vielä jäsenmaidensa luottamusta tekijänoikeudellisen materiaalin suojaamisessa.

4.3.3 Sääntelyn puutteellisuudesta

Euroopan Unionin tekoälysäädös ei kuitenkaan tule kattamaan kaikkia tekoälyn tekijänoikeuteen tuomia haasteita, koska sen pääasiallisena tarkoituksena on enneminkin laaja-alaisen tekoälysääntelyn luominen kaikille aloille (Artificial Intelligence Act, 2025). Sädös on saanut kritiikkiä myös siitä, ettei se sisällä konkreettisia vastuujärjestelyitä esimerkiksi yleiskäyttöisien tekoälymallien, kuten ChatGPT:n osalta (Wachter, 2024, s. 698-700). Asetetut läpinäkyvyysvaatimukset ovat Wachterin mukaan riittämättömiä, sillä ne keskittyvät lähinnä vain AI-tuotosten merkitsemiseen eivätkä esimerkiksi normatiivisten kynnsarvojen, kuten eettisten rajojen ylittymiseen (Wachter, 2024, s. 698-700).

Vaikka tekoälysäädös pyrkii parantamaan yksilönsuojaa, Wachterin (2024, s. 704) mukaan asetuksessa jätetään kuitenkin aineettomat haitat ja niiden käsittely suurelta osin huomiotta. Tekoälyn kehittyessä tekoälysovellusten generoimat sisällöt voivat loukata erityisesti tekijän moraalisia oikeuksia, kuten oikeutta tulla mainituksi tekijänä (isyys-oikeus) ja oikeutta vastustaa teoksen loukkaavaa tai vääristäväää käyttöä (respektioikeus) (Harenko & muut, 2024, s. 108). Sääntelyä onkin pidetty liian teknologiakeskeisenä, sillä se asettaa vaatimuksia lähinnä järjestelmäntoimittajille, mutta ei järjestelmien käyttäjille tai niistä kärsiville henkilöille (Vainionpää, Väyrynen, Lanamäki, & Bhandari, 2023, s. 6). Tämä voi johtaa tilanteeseen, jossa käyttäjillä ei ole oikeudellisia keinoja vaatia korvauksia tai vastuullisuutta tekoälyn aiheuttamista haitoista (Wachter, 2024, s. 704).

4.4 Yhdysvaltojen vastaava sääntely

Yhdysvaltain tekijänoikeusvirasto julkaisi keväällä 2023 tekoälyä koskevan aloitteen, jonka tavoitteena on taklata tekoälyn tuomia kysymyksiä tekijänoikeudellisissa asioissa (U.S. Copyright Office, 2024, s. 6-7). Aloitteesta julkaistiin moniosaisen aloitteen ensimmäinen raportti vuoden 2024 kesällä. U.S. Copyright Office (2024) raportissa käsitellään digitaalisia kopioita (Digital replica), niiden sääntelyä sekä tarvittavia muutoksia. Artististen tyylien luvattoman jäljittelyn lisääntyminen, kuten tapauksessa *Heart On My Sleeve*, uhkaa tekijänoikeudellisten toimeentuloa, moraalisia oikeuksia sekä artistista tyyliä (U.S. Copyright Office, 2024, s. 1). Melissa Heikkilän (2022) artikkelissa kuvataan hyvin, miten tekoälyn kyvykkyys materiaalin sisäistämiseen ja sen käyttämiseen uuden luomisessa on aiheuttanut ongelmia, jotka ovat konkretisoituneet musiikin lisäksi esimerkiksi kuvataiteessa. Useat taiteilijat, kuten Greg Rutkowski puhuvat sääntelyn puolesta. Rutkowskin nimeä on käytetty erilaisten AI työkalujen ohjaamisessa, mikä on johtanut siihen, että hänen nimellään tehdyn internet haun seurauksena iso osa esiin tulevista kuva- ja taidetuotoksista eivät ole hänen itsensä tekemiään. Ongelmana esiin nousee artistin kaupallisen voiman vähentymisen lisäksi myös taiteen henkilökohtainen luonne ja siihen liittyvät oikeudet (Heikkilä, M, 2022).

Vaikka tekoälyn jäljentämisen ongelmat kulminoituvat usein julkisesti esillä olevien henkilöiden työhön, myös yksityisihmisen oikeuksia halutaan turvata. Erilaisia syvävääreännöksiä voidaan käyttää esimerkiksi tiedon kalastelussa. Raportin tarkoituksena onkin ollut ohjeistaa kongressia säätämään liittovaltiollinen laki, joka suojelee kaikkia yksilöitä heidän elinaikanaan luvattomien digitaalisten jäljennösten tietoiselta levittämiseltä (U.S. Copyright Office, 2024, s. 22-24).

4.4.1 Copyright and artificial intelligence: Part 2 – Copyrightability

Aloitteen toinen osa, Copyright and artificial intelligence: Part 2 – Copyrightability, julkaistiin 29. tammikuuta, 2025, ja se käsittelee läheisemmin tekoälyn avulla

tuotettujen tuotosten asemaa tekijänoikeudelliselta kannalta. Yhdysvaltain tekijänoikeusviraston raportti tekijänoikeuksista ja tekoälystä tarkastelee, missä määrin tekoälyn tuottamat sisällöt voivat saavuttaa tekijänoikeudellista suojaa Yhdysvalloissa. Raportti pohjautuu keskeisiin oikeudellisiin periaatteisiin, kuten ihmistekijän tärkeyteen, omaperäisyyteen ja ajatuksen sekä ilmaisun erotteluun, sekä arvioi erilaisten inhimillisten panosten merkitystä tekoälyn avustamissa teoksissa. Se käsittelee myös mahdollisia vaikutuksia tekijänoikeuslainsäädäntöön (U.S. Copyright Office, 2025a).

Raportin keskeisenä elementtinä on, että Yhdysvaltain tekijänoikeussuojan edellytys on ihmistekijä. Tämä periaate perustuu sekä Yhdysvaltain perustuslakiin että tekijänoikeuslakiin (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 8). Maan tuomioistuinten aikaisemmat johdonmukaiset päätökset hylätä tekijänoikeusvaatimuksia, jotka koskevat ei-inhimillisten tahojen, kuten tekoälyn, luomia sisältöjä ovat myös osoitus ihmistekijän korostamisessa maan lainsäädännössä. Tukevana esimerkkinä voidaan käyttää julkisuuteen nousutta tapausta tekoälyllä tehdystä kuvasta, joka voitti Yhdysvalloissa digitaalisen taiteen kuvakilpailun (Copyright Review Board, 2023). Jason Michael Allen voitti *Théâtre D'opéra Spatial* nimisellä tuotoksellaan Coloradossa digitaalisen kuvakilpailun vuonna 2022, mutta hakiessaan tekijänoikeudellista suojaa kuvalle, Yhdysvaltain tekijänoikeusvirasto hylkäsi hakemuksen. Vaikka Allen oli väitetysti käyttänyt yli 600 tekstikehotetta sekä kuvanmuokkaustyökaluja luodakseen viimeistellyn tuotoksen, se ei loppukädessä riittänyt koko kuvan tekijänoikeuden saavuttamiseen. Tekijänoikeusvirasto hyväksyi tekijänoikeuden kuvanmuokkaustyökalujen käytön osalta, mutta tekoälyllä suoritettu osuus jäi ilman tekijänoikeutta (Copyright Review Board, 2023).

Yllä olevan esimerkin kaltaisesti raportissa tehdään ero tekoälyn avustavan käytön ja tekoälyn itsenäisesti tuottaman sisällön välillä. Jos tekoäly toimii työkaluna ihmisen luovuuden tukena, esimerkiksi muokkaamalla, luonnostelemalla tai viimeistelemällä teoksia, sen vaikutus tekijänoikeussuojan saamiseen on tapauskohtaista. Sen sijaan, jos tekoäly luo sisällön ilman merkittävää inhimillistä panosta, kyseinen tuotos ei voi saada

tekijänoikeussuojaa. Tuomioistuimet arvioivat tapauskohtaisesti, onko ihminen käyttänyt riittävästi luovaa kontrollia ilmaisun muotoiluun. Raportti tarkastelee myös sitä, missä määrin tekoälyn kanssa käytettävät syötteet voivat täyttää tekijänoikeuden edellytykset. Yksinkertaiset syötteet eivät riitä tekemään käyttäjästä teoksen tekijää, sillä ne toimivat pikemminkin ohjeina kuin itsenäisinä luovan ilmaisun muotoina. Tekijänoikeusvirasto päätyi siihen, että nykyteknologian rajoissa pelkät syötteet eivät tarjoa riittävästä kontrollia tekoälyllä tuotettuihin sisältöihin, jotta ne täyttäisivät inhimillisen ihmistekijän vaatimukset (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 18-21). Raportissa käsitellään myös tapauksia, joissa ihmisen luomat elementit sisältyvät tekoälyn tuottamaan sisältöön. Jos teos sisältää sekä tekoälyn luomaa että ihmisen tuottamaa materiaalia, ihmisen osuus voi olla tekijänoikeudellisesti suojattavissa. Tällöin suoja koskee vain alkuperäistä, ihmisen luomaa sisältöä, mutta ei tekoälyn tuottamia osia (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 22-27). Jason Michael Allenin tapaus sopii johdonmukaisella tavalla raportin johtopäätöksiin, jonka mukaan tekoälyavusteisissa tuotoksissa tekijänoikeuden voi saavuttaa myös osittain, riippuen ihmisjäljestä ja sen omaperäisyydestä (U.S. Copyright Office, 2025a).

Raportissa arvioidaan myös mahdollisia oikeudellisia uudistuksia. Jotkut asiantuntijat esittävät, että tekoälyllä tuotetulle sisällölle tulisi myöntää tekijänoikeussuoja kannustamaan innovaatioita ja talouskasvua. Tekijänoikeusvirasto kuitenkin katsoo, että tekoälykehittäjillä on jo riittävät kannustimet nykyisten immateriaalioikeuslakien, kuten patenttien ja liikesalaisuuksien, kautta. Lisäksi raportissa esitetään huolenaihe siitä, että tekoälyn tuottaman sisällön yleistymisen voi yli saturoida markkinoita ja vähentää inhimillisen taiteellisen luomistyön kannattavuutta. Vaikka osa sidosryhmistä ehdotti lakimuutoksia selkeyttämään tekijänoikeuden soveltamista tekoälyn tuottamiin sisältöihin, tekijänoikeusvirasto katsoo, että voimassa oleva lainsäädäntö on riittävän joustava käsittelemään tekoälyyn liittyviä tekijänoikeuskysymyksiä tapauskohtaisesti. Nykyinen oikeuskehys on historiallisesti mukautunut teknologisiin muutoksiin ja pystyy edelleen arvioimaan, missä määrin tekoälyllä tuotetut teokset sisältävät riittävästi

inhimillistä luovuutta oikeuttaakseen tekijänoikeussuojan (U.S. Copyright Office, 2025a, 32-36).

Raportin loppupäätelmänä on se, että Yhdysvaltain tekijänoikeuslaki kykenee käsittelemään tekoälyyn liittyviä tekijänoikeuskysymyksiä ilman lainsäädännöllisiä muutoksia. Tekoälyn avustamat teokset voivat saada tekijänoikeussuojan, jos ne sisältävät merkittävää inhimillistä panosta, mutta täysin tekoälyn tuottamat sisällöt eivät täytä tekijänoikeuden edellyttämää inhimillisen tekijän vaatimusta. Tekijänoikeusvirasto aikoo jatkossakin seurata teknologian ja oikeuskäytännön kehitystä ja tarjota lisäohjeistusta tarpeen mukaan (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 39-41). Raportissa mainitaan tulevaisuuden kannalta se, ettei virasto poista mahdollisuutta tulevaisuuden sääntelyyn tekijänoikeudelliselta tai sen lähioikeuksien kannalta.

4.4.2 No AI FRAUD act

Digitaalisia kopioita koskevassa raportissa tekijänoikeusvirasto nosti esiin myös aikaisemmin vuonna 2024 vireille laitetun *'No AI FRAUD Act'* lakiesityksen, jonka tarkoituksena oli juuri tekijänoikeudellisten oikeuksien tunnistaminen henkilökohtaista identiteettiä, ääntä tai henkilökohtaista yhdennäköisyyttä koskevissa kysymyksissä (U.S. Copyright Office, 2024, s. 26-28). Lakiesitys pyrki taklaamaan luvatonta tekijänoikeudellisen teoksen jäljentämistä saattamalla tekijänoikeusviraston mukaiset digitaaliset kopiot osaksi aktiivista lainsäädäntöä. Lakiesityksen tarkoituksena oli myös varmistaa kyseisten oikeuksien säilyminen myös kuoleman jälkeen. Raportissa nostettiin esille seikka syvävärennösten, joiden avulla pystytään muuntamaan halutun videon ääniraitaa tai editoimaan toisen ihmisen kasvot videoon, vahingollisuudesta myös isommassa skaalassa esimerkiksi politiikassa.

“digital depiction” is a “replica, imitation, or approximation” of an individual’s “likeness,” which is defined as an actual or simulated image or likeness that is “readily identifiable as the individual.”; “voice” as an actual or simulated voice that is “readily identifiable” as the depicted individual, while a “digital voice replica” is

an audio rendering that includes “replications, imitations, or approximations of an individual that the individual did not actually perform.” “ (U.S. Congress. 2024. House Bill 6943 – 118th Congress)

Lakiesitys kuopattiin kuitenkin varhain vuoden 2025 alusta. Tekijänoikeusviraston raportilla, joka varmisti nykyisen tekijänoikeudellisen sääntelyn, voidaan katsoa olevan merkitystä lakiehdotukseen.

5 Tekoälyn vaikutus tulevaisuudessa

5.1 Eri sääntelyn kohtaaminen

Koska Euroopan Unioni eivätkä Yhdysvallat ole tähänastisen päätösten valossa näyttäneet merkkejä uuden lainsäädännön luomisesta, maanosien sääntelyn pitäisi olla aktiivisten kansainvälisten sopimusten alaisuudessa ja näin varsin yhtenevät. Yhtenä Euroopan Unionin kyselyn (Council of the European Union, 2024) tuloksena saatiin kuitenkin dataa, minkä mukaan kansainvälinen keskustelu tekoälyn ja tekijänoikeuden saralla olisi tarvittavaa esimerkiksi WIPO:n avulla. Uuden kansainvälisen sopimuksen muodostamista ei kuitenkaan nähdä tarpeellisena (Council of the European Union, 2024. s. 30).

Yhdysvaltojen tekijänoikeusviraston tuottamassa jälkimmäisessä raportissa mainitaan myös kansainvälinen pelikenttä. Raportin mukaan Euroopan Unionin lisäksi esimerkiksi Japani, Etelä-Korea ja Kanada, yhtyvät lainsäädännössään ihmistekijän tärkeyteen (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 28-31). Huomioitavaa on kuitenkin esimerkiksi Kiinassa tehty poikkeuksellinen ratkaisu, jossa tekoälyllä tuotetulle kuvalle myönnettiin tekijänoikeus. Tapauksessa katsottiin tekoälyä käyttäneen henkilön vaikuttaneen kuvan lopputulokseen tarvittava määrä, jotta tekijänoikeus voitiin myöntää. Kehotteilla (prompt) nähdään siis Kiinassa olevan vaikuttavampi merkitys esimerkiksi Yhdysvaltoihin verrattuna. Vaikka Kiinan Pekingin Internet tuomioistuimen lopputulema ei saa maassa lainsäädännöllistä voimaa, voidaan sen katsoa vaikuttavan maan tulevaisuuden lainsäädäntöön (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 28-31). Päätös osoittaa myös sen, ettei tekoälyn vaikutuksista tekijänoikeuteen voida vetää globaalia, yhteneväistä johtopäätöstä.

Huomioitavaa on myös esimerkiksi, toisin kuin Euroopan Unionin tekoälysäädös, Yhdysvaltain lainsäädäntö ei laajemmin ole ottanut kantaa yleiskäyttöisten tekoälymallien tiedonkeruuseen, vaikka sen on katsottukin tapauskohtaisesti voivan lukeutua Fair use sääntelyn alaisuuteen (Reed, 2024). Erilainen sääntely varsinkin

teknologioiden luomisen suhteen voi olla eri maiden kannalta taloudellisesti huono asia. Jos Euroopan Unionin lainsäädännön katsotaan olevan maailmanlaajuisesti liian sääntelyä, se voi asettaa eurooppalaiset yritykset epäedulliseen asemaan kansainvälisillä markkinoilla. Lisäksi globaaleilla teknologiayrityksillä voi olla vaikeuksia sopeutua EU:n sääntelyvaatimukseen, mikä saattaa rajoittaa niiden toimintaa Euroopan markkinoilla (Chun, Schroeder & Elkins, 2024, s. 26). AI trendi onkin pitkälti suuntautunut Euroopan ulkopuolelle. Tilanteeseen vaikuttaa tekoälyn sääntelyn ohella lukuisat asiat, kuten työntekijöiden kompensatio ja rahoituksen saaminen. Euroopan Unionin tiukempi sääntely vahvistaa eettisyyttä ja käyttäjien etuja, jolla voidaan katsoa olevan positiivisia vaikutuksia. Tekoälyn sääntelyn ei voida siis katsoa olevan välttämättä huono asia (Garcia, 2025). Sääntelyn erilaiset lähestymistavat sen sijaan voivat hankaloittaa kansainvälistä yhteistyötä tekoälyn kehityksessä ja käytössä.

5.2 Sääntelysuunnan kritiikki

Nykyinen suunta tekoälyn tuotosten suojelun osalta on saavuttanut alalla myös paljon kritiikkiä. Aiheen ydintä kuvaa hyvin lainaus: "I need to grapple with the underlying idea, recognising the evolving nature of patentable inventions and their creators. We are both created and create. Why cannot our own creations also create?" (Thaler v Commissioner of Patents FCA 879, 2021, s. 3).

Tekoälyn tuotokset, jotka saavuttaisivat tekijänoikeudellista suojaa ihmisen luomana, ovat nostaneet kysymyksiä siitä, tulisiko tekoäly saattaa tekijänoikeudellisen suojan piiriin. Saw ja Lim (2024) esittävät tutkielmassaan, että tekoälyn tuotosten tulisi voida saavuttaa tekijänoikeudellista suojaa. Tekoälyn tuottamien tuotosten voidaan katsoa monin paikoin olevan jo nyt ihmisen luonnoksista erottamattomissa. Kehittyneiden järjestelmien kyky luoda tuotoksia täysin itsenäisesti on osoitus ihmisen kaltaisesta tekijästä (Saw & Lim, 2024, s. 19-21). Sawin ja Limin mukaan myös tekijänoikeuden teoskynnys voi täytyä tekoälyn valintojen takia. Mallien kyky pystyä aavistamaan luomistyön seuraava vaihe, esimerkiksi sana, on osoitus älykkyydestä, mitä normaalilla

tietokoneella ei ole (Saw & Lim 2024, s. 19-21). Tekoölyn mustan laatikon sisällä tehtyjen valintojen voidaan katsoa olevan verrattavissa myös ihmisen saamiin ideoihin. Useinkaan emme tiedä, mistä idea esimerkiksi musiikkikappaleelle tulee. Muusikko Keith Richards kertoo elämänkerrassaan luoneensa yhden Rolling Stonesin yhtyeen kuuluisimmista kappaleista *'Satisfaction'* unissaan (Richards & Fox, 2010, s. 175-177).

Saw ja Lim esittävät tekoölyn tekijänoikeudellisen suojaamisen olevan hyödyllistä myös alan ekonomisen hyödyn sekä läpinäkyvyyden kannalta. Ekonomisella aspektilla tutkielmassa pyritään esittämään, vaikka tekoölyn kehittämiseen on investoitu runsaasti viimeisen 10 vuoden aikana, ei tekoölyn kehittäminen välttämättä ole taloudellisesti tuottoisaa, koska työn tuloksen suoja voi olla puutteellista (Saw & Lim, 2024, s. 15-17). Tekijänoikeudellisen suojan puutteellisuus on johtanut siihen, etteivät taiteilijat välttämättä uskalla toimittaa tuotoksiaan rekisteröitäväksi, jos työn luomisessa on ollut mukana tekoöly (Saw & Lim, 2024, s. 17-19).

Kritiikki on huomattavissa myös taiteilijoiden keskuudessa. Jason Michael Allenin tekoölyn avulla tuottaman tuotoksen *Théâtre D'opéra Spatial* kaltaisia esimerkkejä on lukematon määrä. Allen valitti tekijänoikeusviraston päätöksestä kahteen kertaan, mikä viestii tyytymättömyydestä (Copyright Review Board, 2023). Yhdysvaltojen tekijänoikeusviraston uusimassa raportissa tuodaan esille raporttia luodessa esiin nousseita mielipiteitä tekoölyn tuotosten suojaamisesta ja mainitaan ettei sääntelyn mahdollisuutta olla suljettu pois: "To begin with, it is not clear that new incentives are needed." » (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 36). Viraston esittämistä mielipiteistä voi huomata, että jopa tekoölyn tekijänoikeudellisuutta kannattavat ovat ihmisyystekijän kannalla. Eriäviä näkemyksiä kehoitteiden vaikutuksesta tekijänoikeuden syntymiseen sen sijaan on runsaasti. Ihmisen pyytäessä tekoölyltä digitaalista kuvaa veden alta, tekoöly mitä luultavimmin pystyy tuottamaan tämän. Näin ollen voidaan todeta, että jopa yksinkertaisella kehoitteella voisi olla ratkaiseva voima tuotoksen luomisessa (U.S. Copyright Office, 2025a, s. 12-17).

Kritiikkiä on nähtävissä myös siinä miten tekijänoikeudellista materiaalia saa käyttää. Suuret teknologiayritykset OpenAI sekä Meta ovat tälläkin hetkellä oikeudessa syytettynä tekijänoikeusloukkauksista. Näistä huomattavampia ovat jo mainitsemani New York Timesin käynnissä oleva oikeustapaus OpenAI:ta vastaan, jossa väitetään OpenAI:n käyttäneen New York Timesin tekijänoikeudellista materiaalia hyödykseen tekoälyn kehittämisessä (Reed, 2024). Tapaus ei suinkaan ole ainoa, vaan OpenAI käy parhaillaan oikeuskamppailua myös intialaisen uutistoimisto ANI Median kanssa samankaltaisesta ongelmasta (Panwar, 2025). Metaa koskevassa tapauksessa (Kadrey v. Meta Platforms, Inc, 2023) Richard Kadrey väittää Metan rikkoneen erityisesti hänen moraalisiin oikeuksiinsa kuuluvaa mainetta replikoimalla hänen töitään tekoälyn käytettäväksi. Metan vastaväitteessä todetaan Kadreyn tekijänoikeudellisen materiaalin käytön lukeutuvan fair use doktriinin alaisuuteen. Tapaus on keskeneräinen (Kadrey v. Meta Platforms, Inc, 2023).

6 Johtopäätökset

Valmistautuessani aiheeseen olin positiivinen, että päivitettyä kansainvälistä sekä kansallista lainsäädäntöä tekijänoikeuden ja tekoälyn kohtaamisalueella tullaan tarvitsemaan. Voinkin sanoa olevani hyvin yllättynyt, ettei käsittelemieni tasojen osalta olla päädytty uuteen sääntelyyn. Euroopan Unionin tekoälysäädös pyrkii parantamaan tekoällyjärjestelmien läpinäkyvyyttä, mutta se ei suoranaisesti käsittele tekijänoikeuteen liittyviä kysymyksiä. Yhdysvalloissa aiheen ytimessä ovat tuomioistuimet. Ratkaisevat päätökset voivat ohjata lainsäädännön tulkintoja eri suuntiin, mutta niin kuin maan tekijänoikeusviraston raporteista voidaan päätellä, nykyinen lainsäädäntö pystyy vastaamaan esiin tulleisiin kysymyksiin. Kansainvälisiä harmonisointitavoitteita varmasti asetetaan, mistä on jo viitteitä esimerkiksi Euroopan komission tuottamassa kyselyssä.

Miles Astray-nimisen taiteilijan taltioima alkuperäinen kuva, joka voitti tekoälytaiteen kilpailussa yleisön suosikki palkinnon ja pääsi kolmannelle sijalle tekoälykategoriassa. Astray halusi todistaa, ettei ihmisen luoma taide ole menettänyt merkitystään, vaikka koneet ovatkin kehittyneet runsaasti (Schrader, 2024). Tekoälyn kyvykkyydestä huolimatta ihmisyydellä voidaan katsoa olevan lukkiutunut rooli tekijänoikeuden syntymisessä. Ihmisen luovien ja omaperäisten valintojen uniikkisuus on vielä toistaiseksi erotettavissa tekoälystä ja sillä tulee aina olemaan paikka kulttuurin, taiteen, tieteen ja yhteiskunnan kehityksen kannalta. Pääsääntöisesti tekoälyn itsenäisesti luomat tai tekoälyavusteiset tuotokset jäävätkin siis vielä nykyiseltään suojan ulkopuolelle. Huomioitavaa on kuitenkin se, että tapauskohtainen arviointi ja sen tärkeys on näkyvissä niin Euroopan Unionin kuin Yhdysvaltojenkin sääntelyssä eritoten tekoälyavusteisten tuotosten osalta. Euroopassa sääntely vaikuttaa olevan hieman avoimempi antamaan tekoälyavusteisille tuotoksille tekijänoikeudellista suojaa.

Ihmiskunta on historiansa ajan turvautunut keksimiinsä apuvälineisiin, joita hyväksikäyttämällä se on luonut mitä mahtavimpia saavutuksia niin taiteen, tieteen, arkkitehtuurin, biologian kuin teknologiankin saralla. Aineettomana oikeutena tekijänoikeus on varsin moniulotteinen, joten ala on joutunut sopeutumaan moneen eri

muutokseen. Tekoälyn alati kehittyessä voimme törmätä tilanteeseen, jossa sopeutumista ja uutta sääntelyä tullaan jälleen tarvitsemaan. Tämän vuoksi yhteiskunnan kokonaisvaltainen tutkimus, relevanttien teknologisten kehitysten huomioiminen ja tulevaisuuden arvioiminen ovat erittäin tärkeitä asioita.

Lähteet

- Aistars, S. (2024). Artificial Intelligence and Intellectual Property: Part III – IP Protection for AI-Assisted Inventions and Creative Works. Noudettu 22-03-2025 osoitteesta <https://www.congress.gov/event/118th-congress/house-event/117077>
- Arruda, A. (2017, 6. marraskuuta). Defining Artificial Intelligence with AI pioneers Bengio, Hinton, Ovbiagele & PM Trudeau. ROSS. Noudettu 21-03-2025 osoitteesta <https://blog.rossintelligence.com/post/ai-pioneers-bengio-hinton-ovbiagele-pm-trudeau>
- Artificial Intelligence Act. (2025). High-level summary of the EU AI Act. EU Artificial Intelligence Act. Noudettu 03-03-2025 osoitteesta https://artificialintelligenceact.eu/high-level-summary/#wegot_switcher
- Chun, J., Schroeder, D. W. C., & Elkins, K. (2024). Comparative Global AI Regulation: Policy Perspectives from the EU, China, and the US. arXiv (Cornell University). Noudettu 28-03-2025 osoitteesta <https://doi.org/10.48550/arxiv.2410.21279>
- CISAC. (2024). *Global collections report 2024*. Noudettu 15-03-2025 osoitteesta <https://www.teosto.fi/wp-content/uploads/2024/10/CISAC-Global-Collections-Report-2024.pdf>.
- Coscarelli, J. (2024, 17. huhtikuuta). Fake AI Drake & The Weeknd song pulled from streaming services. Billboard. Noudettu 20-11-2024 <https://www.billboard.com/pro/fake-ai-drake-the-weeknd-song-pulled-streaming/>
- Council of the European Union. (2011). *Case C-145/10, Eva-Maria Painer v. Standard VerlagsGmbH and Others: Summary of the Judgment*. Noudettu 10-03-2025 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:62010CJ0145_SUM
- Council of the European Union. (2024, 11. joulukuuta). *Regulation of the European Parliament and of the Council laying down harmonized rules on artificial intelligence (AI Act) – Revised text* (Document No. ST-16710-2024-REV-1). Noudettu 03-03-2025 osoitteesta <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-16710-2024-REV-1/en/pdf>

- Deb, S. (2024, 1. tammikuuta). These Classic Characters Are Losing Copyright Protection. They May Never Be the Same. New York Times. Noudettu 20-03-2025 osoitteesta <https://www.nytimes.com/2024/01/01/arts/public-domain-mickey-mouse.html?searchResultPosition=3>
- Directive (EU) 2019/790 on copyright and related rights in the Digital Single Market (DSM Directive). Noudettu 25-12-2025 osoitteesta https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32019L0790#ntr3-L_2019130EN.01009201-E0003.
- Euroopan Komissio. (n.d.) Euroopan Tekoälytoimisto. Euroopan Komissio. Noudettu 25-12-2024 osoitteesta <https://digital-strategy.ec.europa.eu/fi/policies/ai-office>
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2024/1689, annettu 13 päivänä kesäkuuta 2024, tekoälyä koskevista yhdenmukaistetuista säännöistä ja asetusten (EY) N:o 300/2008, (EU) N:o 167/2013, (EU) N:o 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1139 ja (EU) 2019/2144 sekä direktiivien 2014/90/EU, (EU) 2016/797 ja (EU) 2020/1828 muuttamisesta (tekoälysäädös). Noudettu 10-10-2024 osoitteesta <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/PE-24-2024-INIT/fi/pdf>
- Euroopan parlamentti. (2023, 9. kesäkuuta). EU:n tekoälysäädös on ensimmäinen laatuaan. Euroopan Parlamentti. Noudettu 15-11-2024 osoitteesta <https://www.europarl.europa.eu/topics/fi/article/20230601STO93804/eu-n-tekoalysaadon-ensimmainen-laatuaan>
- European Audiovisual Observatory. (2024, 1. helmikuuta). Fair remuneration for audiovisual authors and performers in licensing agreements. European Audiovisual Observatory. Noudettu 10-03-2025 osoitteesta https://www.obs.coe.int/en/web/observatoire/2024-press-release/-/asset_publisher/jj5L6uyQ4l7W/content/fair-remuneration-for-audiovisual-authors-and-performers-in-licensing-agreements
- European Commission: Directorate-General for Communications Networks, Content and Technology, Hartmann, C., Allan, J., Hugenholtz, P. B., Quintais, J. P., & Gervais, D. (2020). Trends and developments in artificial intelligence: challenges to the

- intellectual property rights framework: final report, Publications Office of the European Union. Noudettu 28-12-2025 osoitteesta <https://data.europa.eu/doi/10.2759/683128>
- European Commission. (2021, 4. kesäkuuta). Questions and answers – New EU copyright rules. Noudettu 13-03-2025 osoitteesta https://ec.europa.eu/commission/presscorner/api/files/document/print/en/qanda_21_2821/QANDA_21_2821_EN.pdf
- European Parliament. (2021). *Understanding the DSA: The Digital Services Act explained* (Publication No. IPOL_ATA, (2021) 662935). European Parliamentary Research Service. Noudettu 25-02-2025 osoitteesta [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2021/662935/IPOL_ATA\(2021\)662935_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/ATAG/2021/662935/IPOL_ATA(2021)662935_EN.pdf)
- Fewtrell, A. (2020, 8. kesäkuuta). Classic copyright cases – Bitter Sweet Symphony. Briffa legal. Noudettu 17.10.2024 osoitteesta <https://www.briffa.com/blog/classic-copyright-case-bitter-sweet-symphony/>
- Garcia, D. C. (2025, 4. helmikuuta). AI in the EU: A defining moment of uncertainty and opportunity. EU-Startups. Noudettu 28-03-2025 osoitteesta <https://www.eu-startups.com/2025/02/ai-in-the-eu-a-defining-moment-of-uncertainty-and-opportunity/>
- Haarmann, P-L. (2014). *Immateriaalioikeus* (5. uudistettu painos). Helsinki: Talentum Media Oyj. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-14-2088-7>
- Harenko, K., Kivistö, M., Niiranen, V., Tarkela, P., & Alma Talent. (2024). *Tekijänoikeus* (3., uudistettu painos.). Alma Talent. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-14-4532-3>
- Heikki Ailisto, Eetu Heikkilä, Heli Helaakoski, Anssi Neuvonen, & Timo Seppälä. (2018, 19. kesäkuuta). *Tekoälyn kokonaiskuva ja osaamiskartoitus*. Noudettu 11-11-2024 osoitteesta: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-287-549-5>
- Heikkilä, M. (2022, 16. lokakuuta). This Artist is Dominating AI-Created Art. And He’s Not Happy About It. MIT Technology Review. Noudettu 14.10.2024 osoitteesta:

- <https://www.technologyreview.com/2022/09/16/1059598/this-artist-is-dominating-ai-generated-art-and-hes-not-happy-about-it/>
- Hugenholtz, P. B., & Quintais, J. P. (2021, 04. lokakuuta). *Copyright and artificial creation: Does EU copyright law protect AI-assisted output?* IIC - International Review of Intellectual Property and Competition Law, 52, 1190–1216. Noudettu 27-12-2025 osoitteesta <https://doi.org/10.1007/s40319-021-01115-0>
- Ian, C., & Morley, I. (2010, 11. maaliskuuta). The evolution of music: Theories, definitions and the nature of the evidence (S. Malloch & C. Trevarthen, Eds.; Issue 5, pp. 61–81). Oxford University Press. Noudettu 25-03-2025 osoitteesta <https://ora.ox.ac.uk/objects/uuid:f23e2fce-4784-4d98-aac9-2494e77cc045>
- IFPI. (n.d.). What We Do. IFPI. Noudettu 16-03-2025 osoitteesta <https://www.ifpi.org/about-us/what-we-do/>
- Ihmisoikeusliitto. (n.d.) YK:n ihmisoikeuksien yleismaailmallinen julistus. Ihmisoikeusliitto. Noudettu 20-10-2024 osoitteesta <https://ihmisoikeusliitto.fi/ihmisoikeudet/ihmisoikeuksien-julistus/>
- Intellectual Property Rights Office. (2025). *Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works: Member countries*. Noudettu 12-03-2025 osoitteesta https://intellectualpropertyrightsoffice.org/berne_convention/
- Jewell, C. (2016). *Creating value from music*. WIPO. Noudettu 26-12-2025 osoitteesta https://www.wipo.int/en/web/ipday/2016/creating_value_from_music
- Kallioniemi, I. (2022). Tekoälyoikeus: Varallisuus oikeuden ja riskienhallinnan kysymyksiä. Alma Talent. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-14-4571-2>
- Klangio. (2025). *Home*. Noudettu 21-03-2025 osoitteesta <https://klang.io/>
- Kontturi, H. (2012, 31. joulukuuta). tekijänoikeuden perusluonteesta. opuslex. Noudettu 26-12-2024 osoitteesta <https://www.opuslex.fi/artikkelit/yritystoiminta/tekijanoikeuden-perusluonteesta>

- LexisNexis. (n.d.). Introduction to the American legal system. LexisNexis. Noudettu 15-03-2025 osoitteesta <https://www.lexisnexis.com/en-us/lawschool/pre-law/intro-to-american-legal-system.page>.
- Markkinaoikeus. (2021, 26. tammikuuta) Markkinaoikeuden käsiteltävät asiat. Markkinaoikeus. Noudettu 15-11-2024 osoitteesta <https://www.markkinaoikeus.fi/fi/index/markkinaoikeus/toiminta.html>
- Michele. (2024). What do record labels do? An overview of record label roles and responsibilities. iMusician. Noudettu 25-12-2024 osoitteesta <https://imusician.pro/en/resources/blog/what-do-record-labels-do-an-overview-of-record-label-roles-and-responsibilities>.
- Mäki-Lohiluoma, R. (2024, 29. huhtikuuta). Tekoälyn tuotosten suojaaminen EU:n tekijänoikeudessa – nykytila ja mahdolliset kehityssuunnat. Liikejuridiikka 2. Noudettu 15-12-2025 osoitteesta <https://www.edilex.fi/liikejuridiikka/1000990003>
- OKM. (n.d.). Tekijänoikeusjärjestöt. Opetus ja Kulttuuriministeriö. Noudettu 28-02-2025 osoitteesta <https://okm.fi/tekijanoikeusjarjestot#:~:text=Tekij%C3%A4noikeusj%C3%A4rjest%C3%B6t%20edustavat%20oman%20alansa%20tekij%C3%B6it%C3%A4,ja%20till%C3%A4v%C3%A4t%20n%C3%A4ille%20kuuluvia%20tekij%C3%A4noikeuskorvauksia>
- Panwar, A. (2025, 08. tammikuuta). Generative AI and Copyright Issues Globally: ANI Media v OpenAI. Tech Policy Press. Noudettu 27-03-2025 osoitteesta <https://www.techpolicy.press/generative-ai-and-copyright-issues-globally-ani-media-v-openai/>
- Peoples, G. (2023, 2. maaliskuuta) The Ledger: Are There Really 100,000 New Songs Uploaded a Day? Maybe More. Billboard. <https://www.billboard.com/pro/how-much-music-added-spotify-streaming-services-daily/>

- Reed, R. (2024, 22. Maaliskuuta). Does ChatGPT violate New York Times Copyrights. Harvard Law Today. Noudettu 27-03-2025 osoitteesta <https://hls.harvard.edu/today/does-chatgpt-violate-new-york-times-copyrights/>
- Richards, K., & Fox, J. (2010). Life. Little, Brown and Co. <http://urn.fi/URN:9780316034388>
- Robinson, B. (2025, 9. helmikuuta). Fears about AI job loss: New study Answers if they're justified. Forbes. <https://www.forbes.com/sites/bryanrobinson/2025/02/09/fears-about-ai-job-loss-new-study-answers-if-theyre-justified/>
- Royal Institution. (2023, 12. joulukuuta). The key distinctions between regular computing and AI. Noudettu 10-01-2025 osoitteesta <https://www.rigb.org/explore-science/explore/blog/whats-difference-between-ai-and-regular-computing.>
- Rusanen, A.-M. (2023, 28. kesäkuuta). Tekoälyä ollaan jo sääntelemässä. Valtiovarainministeriö. Noudettu 15-11-2024 osoitteesta <https://valtioneuvosto.fi/-/10623/tekoalya-ollaan-jo-saantelemassa>
- Saw, Cheng Lim and Lim, Duncan. (30 lokakuuta, 2024). The Case For AI Authorship In Copyright Law. Singapore Management University School of Law Research Paper. Noudettu 23-03-2025 osoitteesta <http://dx.doi.org/10.2139/ssrn.5108423>
- Schrader, A. (2024, 14. Kesäkuuta). A Photographer Wins a Top Prize in an A.I. Competition for His Non-A.I. Image. Artnet. Noudettu 27-03-2025 osoitteesta <https://news.artnet.com/art-world/miles-astray-non-ai-photo-wins-ai-competition-2500809>
- Tekijänoikeus. (n.d.). Tekijänoikeuden syntyminen. tekijänoikeus. Noudettu 10-11-2024 osoitteesta <https://tekijanoikeus.fi/tekijanoikeus/syntyminen/>
- Teosto. (n.d.). Tietoa teostosta. Teosto. Noudettu 10-03-2025 osoitteesta <https://www.teosto.fi/tietoa-teostosta/>
- Thaler v Commissioner of Patents FCA 879. (2021, 30. heinäkuuta). FEDERAL COURT OF AUSTRALIA Noudettu 24-03-2025 osoitteesta <https://haugpartners.com/wp-content/uploads/2021/12/Australia-Thaler-v-Commissioner-2021-FCA-879.pdf>

- TTVK. (2025). TTVK:n Toiminta. TTVK. Noudettu 25-12-2025 osoitteesta <https://ttvk.fi/ttvk>
- U.S. Congress. (2024, 10. tammikuuta). House Bill 6943 – 118th Congress (2023-2024): No AI FRAUD Act. Congress.gov. Noudettu 02-03-2025 osoitteesta <https://www.congress.gov/bill/118th-congress/house-bill/6943/text>
- U.S. Const. art. I, § 8, cl. 8. (n.d.) Noudettu 15-03-2025 osoitteesta https://constitution.congress.gov/browse/essay/artI-S8-C8-1/ALDE_00013060/#:~:text=Article%20I%2C%20Section%208%2C%20Clause,their%20respective%20Writings%20and%20Discoveries.
- U.S. Copyright Office. (1997) Report on Legal Protection For Databases. Noudettu 23-03-2025 osoitteesta <https://www.copyright.gov/reports/db4.pdf>
- U.S. Copyright Office. (2021). Workd made for hire (Circular 30). Noudettu 23-03-2025 osoitteesta <https://www.copyright.gov/circs/circ30.pdf>
- U.S. Copyright Office. (2022, 23. joulukuuta) Copyright Law of the United States (Title 17). 17 U.S.C. §§ 101–512. Noudettu 15-03-2025 osoitteesta <https://www.copyright.gov/title17/>
- Copyright review board. (2023, 5. syyskuuta). Théâtre D’opéra Spatial Review Board Decision Letter. Noudettu 25-10-2025 osoitteesta <https://www.copyright.gov/rulings-filings/review-board/docs/Theatre-Dopera-Spatial.pdf>
- U.S. Copyright Office. (2024, 31. heinäkuuta). Copyright and artificial intelligence: Part 1 – Digital replicas report. Noudettu 20-10-2024 <https://www.copyright.gov/ai/Copyright-and-Artificial-Intelligence-Part-1-Digital-Replicas-Report.pdf>
- U.S. Copyright Office. (2025a, 29. tammikuuta). *Copyright and artificial intelligence: Part 2 – Copyrightability report*. Noudettu 11-03-2025 osoitteesta <https://www.copyright.gov/ai/Copyright-and-Artificial-Intelligence-Part-2-Copyrightability-Report.pdf>

- U.S. Copyright Office. (2025b). *More information on fair use*. Noudettu 10-03-2025 osoitteesta <https://www.copyright.gov/fair-use/>
- U.S. Copyright Office. (2025c). *Overview*. Noudettu 10-03-2025 osoitteesta <https://www.copyright.gov/about/>
- Vainionpää, F., Väyrynen, K., Lanamäki, A., & Bhandari, A. (2023). *A review of challenges and critiques of the European Artificial Intelligence Act (AIA)*. Forty-Second International Conference on Information Systems, Hyderabad. Noudettu 16-03-2025 osoitteesta <https://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-202402061598>
- WIPO. (1978). *Guide to the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (Paris Act 1971)*. Noudettu 03-10-2024 osoitteesta https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/copyright/615/wipo_pub_615.pdf
- WIPO. (2017). *Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights (as amended on 23 January 2017)*. Noudettu 15.3.2025 osoitteesta <https://www.wipo.int/wipolex/en/text/500864>
- WIPO. (2025). *Summary of the Berne Convention for the Protection of Literary and Artistic Works (1886)*. Noudettu 12-03-2025 osoitteesta https://www.wipo.int/treaties/en/ip/berne/summary_berne.html.
- WIPO (n.d.) *About Wipo*. WIPO. Noudettu 11-11-2025 osoitteesta <https://www.wipo.int/about-wipo/en/>
- World Trade Organization (WTO). (2025). *Overview: the TRIPS Agreement*. Noudettu 15.3.2025 osoitteesta https://www.wto.org/english/tratop_e/trips_e/intel2_e.htm
- 17 U.S.C. (1976). Noudettu osoitteesta <https://www.copyright.gov/title17/>

Oikeustapausluettelo

Campbell v. Acuff-Rose Music, Inc., 510 U.S. 569 (1994, 7. maaliskuuta). Noudettu 15-03-2025 osoitteesta <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/510/569/>

Feist Publications, Inc. v. Rural Telephone Service Co., 499 U.S. 340 (1991, 17. maaliskuuta). Noudettu 15-03-2025 osoitteesta <https://supreme.justia.com/cases/federal/us/499/340/>

Kadrey v. Meta Platforms, Inc., 3:23-cv-03417, (2023, 3. Heinäkuuta). Noudettu 27-03-2025 osoitteesta <https://www.courtlistener.com/docket/67569326/1/kadrey-v-meta-platforms-inc/>

Markkinaoikeuden ratkaisu, MAO:524/19

United States Court of Appeals for the District of Columbia Circuit. (18. maaliskuuta 2025). *Stephen Thaler v. Shira Perlmutter & U.S. Copyright Office*, No. 23-5233. Noudettu 15-03-2025 osoitteesta <https://media.cadc.uscourts.gov/opinions/docs/2025/03/23-5233.pdf>